

Rieke Vianen

Toets Praktijkgericht onderzoek (PGO)

een doorgaande lijn in ouderbetrokkenheid van schippersouders

van het Landelijk Onderwijs voor Varende Kinderen (LOVK)
naar een BSOS-school

Inhoud

Samenvatting

H1 Probleemschets vanuit verschillende perspectieven

- 1.1 context
- 1.2 Aanleiding
 - 1.2.a Ervaringen van de mentor
 - 1.2.b Ervaringen van schippersouders
 - 1.2.c Ervaringen van BSOS-scholen
 - 1.2.d Ervaringen uit de maatschappij
- 1.3 Persoonlijke motivatie
- 1.4 Doel van het onderzoek

H2 Theoretisch kader

- 2.1 schippersouders een specifieke doelgroep
- 2.2 Van educatief partnerschap naar Ouderbetrokkenheid 3.0
 - 2.2.a Educatief partnerschap bij de LOVK
 - 2.2.b Ouderbetrokkenheid 3.0, een doorgaande lijn in ouderbetrokkenheid
- 2.3 Een goede samenwerking begint bij goede communicatie
- 2.4 Onderzoeksvraag en deelvragen

H3 Opzet van het onderzoek

- 3.1 onderzoeksmethode
- 3.2 positionering van het onderzoek
- 3.3 De respondentengroepen en triangulatie
- 3.4 tijdsbestek
- 3.5 Kwaliteitsborging van het onderzoek
- 3.6 Ethische overwegingen

H4 Data-Analyse en Resultaten

- 4.1 documenten-analyse
 - 4.1.1 Open coderen
 - 4.1.2 Axiaal coderen
 - 4.1.3 Selectief coderen
- 4.2 Analyse van de ouderenquête
- 4.3 Groepsdialogen

H5 Conclusie en discussie

- 5.1 Beantwoording deelvragen
- 5.2 Beantwoording onderzoeksvraag

H6 Reflectie

Literatuur

Bijlagen

1. Criteria voor Ouderbetrokkenheid 3.0
2. Axiaal coderen beleidsdocumenten BSOS-scholen en LOVK m.b.t. ouderbetrokkenheid
3. Vragenlijst ouderenquête
4. Uitkomsten open vragen ouderenquête
5. Uitkomsten gesloten vragen ouderenquête
6. Opzet groepsdialogen; gespreksonderwerpen
7. Uitkomsten groepsdialogen
8. Uitkomsten follow-up dialoog deelnemers

Samenvatting

De ervaring van het Landelijk Onderwijs voor Varende Kinderen (LOVK) is dat voor veel ouders en hun kinderen de overstap van de LOVK naar een BSOS-school (BasisScholen Onderwijs Schipperskinderen) groot is. Naast het gaan naar een gewone walschool gaat het kind doordeweeks ook op een internaat wonen. Ouders ervaren moeiten zoals heimwee en het moeilijk los kunnen laten van hun kind, maar ook moeite in het opbouwen van een relatie met de BSOS-school. Het is dan ook om die reden dat ik dit onderwerp gekozen heb voor mijn onderzoek. Hoe kunnen de drie golven die om het kind heen bewegen, de ouders, de LOVK en de BSOS-school er voor zorgen dat het bootje (kind) ondanks de grote overstap rustig door blijft dobberen. Welke mogelijkheden zijn er om de 'drie golven' meer samen te laten werken zodat er rustig vaarwater ontstaat? Als een golf uit balans is zal dat van invloed zijn op het kind, zoals Bronfenbrenner (1979) ook duidelijk maakt in zijn 'ecologisch model van de leerling'. Ik heb onderzocht wat de wensen en mogelijkheden zijn van alle drie de partijen. Middels dialooggroepen heb ik vertegenwoordigers van de partijen met elkaar in gesprek gebracht om hen bewust te maken van de mentale modellen van de andere groepen. Hierbij heb ik de drie basisbehoeften van Stevens (2004): autonomie (keuze vrijheid), relatie (verbondenheid) en competentie (elkaars mogelijkheden verkennen) centraal gesteld. Uit de follow-up onder de deelnemers blijkt dat iedereen zich nu meer bewust is geworden van hoe de andere groepen er in staan en geeft men aan hierin elkaar tegemoet te willen gaan treden. Vooral een vroegtijdige kennismaking met de BSOS-school en de groep 3 leerkracht en nauw contact met de leerkracht de eerste periode in groep 3 zijn kansen die benut kunnen gaan worden.

Hoofdstuk 1 Aanleiding en probleemstelling

1.1 Context

Het landelijk Onderwijs voor Varende Kinderen (LOVK) is een landelijke onderwijs organisatie voor kinderen van binnenvaartschippers tot en met zes jaar. In verband met de dan geldende schoolplicht gaan deze kinderen daarna weg bij de LOVK, om voortaan dagelijks naar een school aan de wal en vaak ook naar een internaat te gaan. De kinderen die bij de LOVK, ingeschreven staan, ontvangen thuisonderwijs tijdens het varen. Als het schip stil ligt kan het kind de ligplaatsschool in Dordrecht bezoeken of een van de vele gastscholen in Nederland.

Als mentor bij deze organisatie begeleid ik de ouder (meestal de moeder) die aan boord lesgeeft. Samen met haar breng ik de ontwikkeling van het kind in beeld. De relatie tussen de ouder en mentor dient goed te zijn, zodat zij samen kunnen werken als educatieve partners. Bij educatief partnerschap zijn leerkrachten en ouders samenwerkingspartners op het gebied van opvoeding en onderwijs. 'Samen, in wederzijds vertrouwen en afstemming met elkaar, scheppen zij de optimale omstandigheden voor het leren en ontwikkelen van kinderen' (Turnbull, Turnbull, Soodak & Shogren, 2011). Wederzijds vertrouwen ontwikkelen en afstemmen op elkaar kan alleen als de mentor de situatie van de ouder serieus neemt en denkt in mogelijkheden. Wat is de kracht van moeder en kan die ingezet worden bij het vormgeven van het onderwijs aan boord.

Een schippersouder geeft gedurende de kleutertijd zelf les aan boord. Hierbij is er intensieve begeleiding vanuit de LOVK. Het beleid van de LOVK is dat de mentor eens in de vier weken contact heeft met de ouder. Vanuit mijn eigen ervaring kan ik zeggen, dat sinds intrede van WhatsApp de contacten frequenter zijn. De ouder is via deze app snel bereikbaar en reageert direct terug. En andersom geldt dat ook voor de mentor. Deze contacten gaan vooral over de 'lichtere' onderwerpen en afspraken voor bezoeken die er gemaakt moeten worden. De 'moeilijkere' onderwerpen worden veelal persoonlijk besproken, via de telefoon of bij een bezoek. De mentor gaat twee keer per jaar op bezoek bij de ouder en het kind en als het kind regelmatig onze ligplaatsschool in Dordrecht bezoekt heeft de mentor ook op school persoonlijke gesprekken met de ouder.

1.2 Aanleiding

1.2.a. Ervaringen van de mentor

Als mentor ben ik regelmatig op bezoek bij verschillende basisscholen om leerlingen te observeren die daar te gast zijn, ook wel gastscholen genoemd. Dit zijn scholen waar varende kinderen welkom zijn. Ik merk dan dat de leerkracht vaak weinig weet van het schippersbestaan en niet veel begrip heeft voor de situatie van de ouder en het kind. De relatie tussen de leerkracht en de schippersouder verloopt regelmatig stroef. Vanuit mijn eigen ervaring ben ik er van overtuigd dat als de leerkracht op de BSOS-school (Basisscholen Onderwijs Schipperskinderen) meer kennis heeft van de situatie van schippersouders er meer begrip en wederzijds vertrouwen kan gaan ontstaan. Toen ik zelf elf jaar geleden begon met werken bij de LOVK had ik alleen ervaring als een leerkracht op een BSOS-school. Ik heb bij de LOVK geleerd om ouders als volwaardige partners te zien wat betreft het onderwijs en de opvoeding aan hun kind. Niet tegenover elkaar, maar naast elkaar gaan staan. Samen op zoek gaan naar de beste leeromgeving voor het kind.

Hiernaast zie ik als mentor dat het proces van het loslaten van het oudste kind, opvoeding en onderwijs overdragen aan internaat en school, de ouder veel energie kost. Er blijft in de

eerste periode van het schooljaar minder energie over voor het lesgeven aan de jongere kinderen die nog aan boord wonen. Een doorgaande lijn in ouderbegeleiding lijkt mij daarom ook in het belang van de LOVK zodat het onderwijs aan de kinderen die nog aan boord wonen ook doorgang kan vinden.

1.2.b. Ervaringen van schippersouders

Vanaf het moment dat het kind uitgeschreven wordt bij de LOVK en ingeschreven bij een BSOS-school, verandert de rol van de ouder van educatieve partner in een rol waarbij de ouder meer aan de zijlijn staat. Aan boord geeft de ouder zelf les aan haar kind. Daarnaast is er veel contact met de mentor. De overgang van intensief contact met de mentor naar af en toe contact met de leerkracht van de BSOS-school is op veel scholen groot. Op een BSOS-school zijn in een jaar vaak drie tot vier contactmomenten met ouders te weten de kennismaking en rondom de rapporten. De schippersouder is doordeweeks niet op school, de mogelijkheid om de leerkracht persoonlijk tussendoor te spreken is er niet. Daarnaast is de overgang van alles weten van het leerproces van je kind naar weinig weten erg groot. Voor de ouder brengt dat vragen en onzekerheden met zich mee

Als men de situatie van de schippers begrijpt en serieus neemt, kan men gaan zoeken naar andere vormen van persoonlijk contact en samenwerking met deze ouders. Bekijken we dit in het licht van Contextualisme dan weten we dat gedrag van een individu of groep alleen kunnen begrijpen door dit gedrag in de context te plaatsen (Van Swet, 2014). De context van een schippersouder is anders dan die van een walouder. De schippersouder heeft het kind gedurende de peuter en kleutertijd aan boord begeleid en lesgegeven met behulp van onderwijs speel- en leerpakketten van de LOVK. Samen met de mentor, die de ouder intensief heeft begeleid, heeft de ouder het leerlingvolgsysteem bijgehouden van het kind. Ons leerlingvolgsysteem is zeer gedetailleerd, waardoor een ouder heel nauwgezet de leervorderingen van haar kind kan volgen. De ouder is dus zeer betrokken geweest bij het leerproces van het kind. Als de BSOS-school de schippersouder vanuit dit perspectief benadert, zal de ouder zich gehoord en gezien voelen. De BSOS-school heeft begrip voor de beginsituatie van de ouder en kan qua informatievoorziening omtrent het kind zorgen voor een rustige overgang naar hoe dit op de basisschool geregeld is. Dit zou de relatie tussen de BSOS-school en de schippersouder kunnen verstevigen. Leggen we hier het ecologisch model van Bronfenbrenner (1979) naast, dan zie je dat het hele systeem (de ouder, de leerkracht en hun samenwerking) invloed heeft op het kind. Als de verschillende onderdelen in het systeem van het kind elkaar horen en zien kan er wederzijds begrip en vertrouwen ontstaan.

1.2.c. Ervaringen van BSOS-scholen

De meeste schipperskinderen bezoeken in hun kleutertijd zo nu en dan een school. Dit kan de ligplaatsschool van de LOVK, een BSOS-school of een reguliere gast-school zijn. BSOS-scholen geven onderwijs aan drie of meer schipperskinderen op die op een internaat wonen. In de praktijk zijn dit de scholen waar de leerlingen van de LOVK het meest te gast zijn. Dit is vaak ook de school waar ze na hun kleutertijd, als ze op het internaat gaan wonen, naar toe gaan.

De directeur van de LOVK bezoekt elk schooljaar de directie van de BSOS-scholen. Zij geeft aan dat ze vaak terugkrijgt van de directie van deze scholen dat zij schippersouders als een aparte doelgroep ouders zien. Een doelgroep die de BSOS-scholen moeilijk benaderbaar vinden. Een band opbouwen met deze ouders kost hen meer tijd, maar als die band er eenmaal is, gaan de schippersouders door dik en dun voor hun school.

1.2.d. Ervaringen uit de maatschappij

Tot slot is dit onderzoek ook van maatschappelijk belang. Het is een feit dat leerkrachten een grote werkdruk ervaren. Het zoeken naar een goede samenwerking met een specifieke doelgroep ouders kan extra belastend zijn. Mijn onderzoek zou de leerkrachten op de scholen die schipperskinderen opvangen kunnen helpen en een enige werkdruk kunnen weg nemen.

1.3 Persoonlijke motivatie

Gedurende mijn loopbaan heb ik mij verdiept in communicatietechnieken, zodat ik tools in handen heb om aan de relatie met ouders te werken. Technieken die ik veel toepas zijn die van Luisteren-Samenvatten-Doorvragen (LSD) en de dramadriehoek van Karpman vanuit de Transactionele Analyse. Ik heb op dit gebied ook veel 'practical wisdom' opgedaan in de praktijk. Ik denk dat ik mij, samen met mijn collega mentoren, een professional mag noemen wat betreft het communiceren met en begeleiden van deze specifieke doelgroep 'schippersouders'. Het zijn gewone ouders in een heel specifieke situatie. Inzicht hebben in deze situatie draagt bij aan begrip voor elkaar. Om een doorgaande lijn in het leerproces van de leerlingen te waarborgen is het belangrijk dat de ouders uit deze specifieke doelgroep zich gehoord en gezien gaan voelen op de vervolgschool van hun kind. Het proactief leren delen van deze kennis is waar ik me als professional in wil ontwikkelen tijdens dit onderzoek.

1.4 Doel van het onderzoek

Onderzoek wijst uit dat goed vormgegeven steun van ouders bijdraagt aan de intrinsieke motivatie, het positieve zelfbeeld en het welbevinden van het kind. Hierdoor kan het kind tot betere leerprestaties komen (Bakker e.a., 2013). Lusse (2013) zegt dat aangetoond is dat thuisbetrokkenheid en samenwerking tussen school en ouders, gericht op het eigen kind, bijdragen aan schoolsucces van het kind.

Allereerst wil ik aan de hand van de theorie duidelijk maken waarom we hier kunnen spreken over een *specifieke ouderdoelgroep*. Daarna zal ik met behulp van de begrippen *educatief partnerschap* en *ouderbetrokkenheid 3.0* de overstap van de LOVK naar de BSOS-school in beeld brengen. Ik wil zoeken naar *samenwerking* tussen vijf BSOS-scholen en de LOVK waarin de ouderbetrokkenheid centraal staat, zodat we kunnen werken aan herkenningspunten voor de schippersouders. Hiermee bedoel ik vormen van oudercontacten die op de ontvangende school hetzelfde zijn als bij de LOVK. Een *doorgaande lijn* in oudercontacten van schippersouders schept duidelijkheid voor zowel de ouders als de leerkracht op de BSOS-school. Ouders herkennen zaken en weten wat er van hen verwacht wordt (Forum, 2014). Vanuit die duidelijkheid kan er vertrouwen ontstaan en een basis voor een goede samenwerking tussen school en ouders. Als deze vorm van ouderbetrokkenheid er is, kan dat bijdragen aan het schoolsucces van het kind. Ik wil hierbij zoeken naar manieren om de '*practical wisdom*' wat *betreft communiceren* met schippersouders, opgedaan door de LOVK, te delen met de ontvangende BSOS-scholen van onze leerlingen.

H2 Theoretisch kader

In dit hoofdstuk zal aan de hand van literatuurstudie duidelijk worden gemaakt, waarom het belangrijk is dat er een doorgaande lijn in ouderbetrokkenheid van schippersouders is, die met hun kind de overstap maken van de LOVK naar een BSOS-school.

In de eerste paragraaf wordt beschreven wat schippersouders tot een specifieke ouderdoelgroep maakt. In de tweede paragraaf wordt dieper ingegaan op het verschil tussen educatief partnerschap en ouderbetrokkenheid. Hierbij zal ook de switch duidelijk worden die schippersouders moeten maken bij de overgang naar een BSOS-school. In deze paragraaf wordt er ook gekeken naar hoe er gewerkt kan worden aan een doorgaande lijn in ouderbetrokkenheid van schippersouders, bij de overgang van de LOVK naar een BSOS-school. In de derde paragraaf wordt beschreven hoe passende communicatie kan bijdragen aan een blijvende betrokkenheid van de schippersouders. Ik wil onderzoeken op welke manier de LOVK haar kennis en ervaring in het begeleiden van schippersouders kan delen met ontvangende scholen. Samen met vijf BSOS-scholen wil ik onderzoeken of het mogelijk is om een aantal herkenningpunten in de ouderbegeleiding te ontwikkelen, zodat de overgang in begeleiding voor zowel de ouders als de leerkrachten op de scholen duidelijk zichtbaar wordt.

2.1 Schippersouders, een specifieke ouder doelgroep

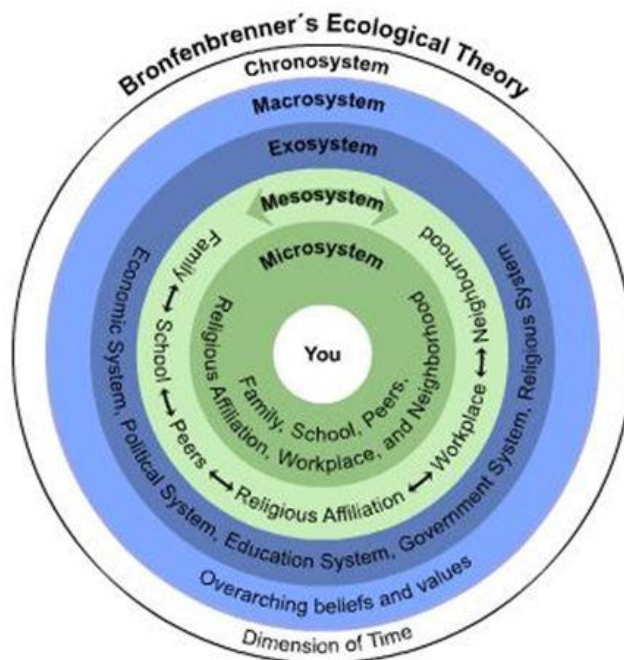
Schippersouders zijn gewone ouders in een bijzonder situatie.

De belangrijkste taak van ouders is het opvoeden van hun kind. Het gezin wordt ook wel het eerste opvoedingsmilieu van het kind genoemd. Voor het onderwijs vertrouwen ouders hun kind aan een school toe, dat is dan het tweede opvoedingsmilieu van het kind. De onderwijsraad (2010) heeft onderzoek gedaan naar wat ouders als opvoedtaken voor henzelf zien en wat ze zien als opdrachten voor de school. De meeste ouders zien persoonlijke en sociale vormingstaken als gezinstaken. Je kan hierbij denken aan bijvoorbeeld het bijbrengen van goede manieren, eetgewoonten en aandacht voor levensbeschouwing. Ze verwachten van school een bijdrage aan de algemene ontwikkeling en ontwikkeling van waarden en normen zoals bijvoorbeeld belangstelling voor cultuur en milieu en respect voor andere culturen. Zolang schipperskinderen bij de LOVK ingeschreven staan, is er niet echt sprake van een constant tweede opvoedingsmilieu. Het kind woont aan boord en ontvangt het onderwijs van een van de ouders. Het kind bezoekt wel scholen, maar niet op frequente basis. De eerste zes jaar van het leven van het kind komen alle opvoedtaken op de schouders van de ouders. Om het gedrag van de schippersouder goed te kunnen begrijpen is het van belang om deze context in ogenschouw te nemen (Verhofstadt-Deneve, Van Geert, & Vyt, 1995; in Van Swet, 2014).

Als we kijken naar het ecologische model van Bronfenbrenner (1979) dan zien we dat de LOVK en later de BSOS-school als samenwerkingspartner van de ouder wel invloed heeft op de ontwikkeling het kind. Samenwerkingspartners zijn een onderdeel van het mesosysteem om het kind heen. De mentor heeft indirect invloed op het kind door de ouder opvoedkundig te ondersteunen en pedagogische adviezen te geven.

Sociaal ecologische model Bronfenbrenner (1979)

Figuur 1: Sociaal ecologisch model, Bronfenbrenner (1979)

In een Inclusieve samenleving staan gelijkwaardigheid en diversiteit centraal (Van Houten, 2005). De situatie van een schippersouder is anders dan die van een walouder, maar Inclusief onderwijs betekent ook een gelijkwaardige en respectvolle behandeling van alle ouders. De Onderwijsraad (2010) maakt een onderscheid in twee groepen ouders. Dat zijn de actieve en de niet actieve ouders. Actieve ouders zijn betrokken bij alles wat er op de school van hun kinderen gebeurt. Ze willen graag invloed hebben en zijn uit op samenwerking met de leerkrachten. Niet-actieve ouders laten het onderwijs aan school over en hebben geen behoefte aan dagelijkse invloed op school. Zij zijn ook minder aanwezig bij activiteiten. Schippersouders zijn 'gedwongen' niet-actieve ouders. Vanwege hun woon-omstandigheden zijn ze niet in staat om op school aanwezig te zijn. Dat wil niet zeggen dat zij niet actief betrokken *willen* zijn bij de school van hun kinderen. Het is de situatie die het niet mogelijk maakt. Jeynes (2010) benadrukt dat scholen ervoor moeten waken dat de relatie tussen ouders en school niet alleen mag bestaan uit een aantal concrete activiteiten. Dit zou namelijk de indruk kunnen wekken dat alleen ouders die deelnemen aan deze activiteiten een bijdrage leveren aan het schoolsucces van hun kinderen. Barton e.a. (2004) onderstrepen dit en geven aan dat dit geen recht doet aan ouders die via andere manieren, passend in hun mogelijkheden, vorm geven aan ouderbetrokkenheid. Uit onderzoek van Lusse (2013) blijkt dat er vier vormen van ouderbetrokkenheid zijn namelijk: ouderparticipatie gericht op de klas of school, thuisbetrokkenheid, samenwerking tussen school en ouders en ondersteuning van ouders. 'Hoewel de aandacht van scholen van oudsher het meest uitgaat naar ouderparticipatie draagt de betrokkenheid van ouders thuis het meest bij aan schoolsucces' (Bakker e.a., 2007).

2.2 van educatief partnerschap naar ouderbetrokkenheid

2.2.a. Educatief partnerschap bij de LOVK

De LOVK ziet de ouders als haar educatieve partners. De term educatief partnerschap is in 2005 door Cees de Wit gelanceerd (Beek, Rooijen, & de Wit, 2007; de Wit, 2005). Het woord partnerschap geeft aan dat het om een proces gaat waarin van beide partners iets verwacht wordt. Bij de LOVK ligt deze wederzijdsheid in de relatie tussen de mentor en de ouder. Van de ouder wordt verwacht dat zij betrokken is bij het leerproces van haar kind, en het kind zelf lesgeeft aan boord. Van de mentor wordt verwacht dat zij de ouder faciliteert en het overzicht houdt m.b.t. onderwijs aan en ontwikkeling van het kind. Eén van de middelen om goed onderwijs te faciliteren is de ouder zelf inzicht te geven in het onderwijsleerproces, door middel van het gezamenlijk bijhouden van een gedetailleerd leerlingvolgsysteem. Hierdoor krijgt de ouder inzicht in de keuzes die zij (samen met de mentor) moet maken t.a.v. het onderwijs dat zij 'op maat' aanbiedt. Dit leerlingvolgsysteem wordt minstens maandelijks up-to-date gehouden.

Beek e.a. (2007) noemen educatief partnerschap een middel om drie doelen te bereiken. Ik zal deze doelen toelichten aan de hand van de onderwijspraktijk bij de LOVK. Ten eerste spreekt men over een *pedagogisch doel*. Ouder en mentor dienen met elkaar af te stemmen over de omgang met de leerling. De ouder kent het kind het best en kan hierover waardevolle informatie aan de mentor geven. Te denken valt dan aan specifieke kind kenmerken of omstandigheden in het gezin. De mentor heeft als professional kennis van de ontwikkelingsfasen van kinderen en van de opbouw van het lespakket. Zij zal vanuit deze kennis informatie aandraagen. Samen kunnen zij een pedagogisch klimaat creëren dat wenselijk is voor de leerling.

Het tweede doel van educatief partnerschap is een *organisatorisch doel*. Er wordt samengewerkt in allerlei activiteiten. De mentor zorgt dat de ouder het juiste lesmateriaal aan boord krijgt. Zij begeleidt de ouder op afstand bij het geven van het thuisonderwijs. De ouder gaat met het kind en het lesmateriaal aan de slag. Zowel de ouder als de mentor vullen in het leerlingvolgsysteem Kijk! observaties in. Het derde doel is het *democratische doel*. De ouder mag meedenken en beslissen met de mentor met betrekking tot wat er juist is voor de ontwikkeling van het kind.

2.2.b. Ouderbetrokkenheid 3.0, een doorgaande lijn in ouderbetrokkenheid

De Vries (2017) noemt Ouderbetrokkenheid een manier van kijken die helpt om reacties van elkaar – ouders en leerkrachten – te begrijpen en om een samenwerking op te bouwen die effectief is. Daarbij hoeven niet nieuwe dingen ontwikkeld te worden, maar moet men durven stilstaan en kijken naar hoe het nu gaat en of het anders beter kan.

De BSOS-scholen geven aan dat het contact met de schippersouders moeizaam op gang komt. Hoe wordt dat contact nu vormgegeven en is er al nagedacht over andere manieren om het contact met de schippersouders op gang te krijgen? Waarom drie keer per jaar 10-minuten gesprekken als een andere vorm van communicatie met de ouders veel doeltreffender blijkt? Bij Ouderbetrokkenheid 3.0 (bijlage 1) werken ouders en school samen. 'Zij geven de samenwerking vorm op basis van gelijkwaardigheid, een gezamenlijke verantwoordelijkheid en een verantwoordelijkheid voor elkaar' (de Vries, 2017).

Er zijn twee inzichten uit onderzoek die aan Ouderbetrokkenheid 3.0 ten grondslag liggen. Het eerste is de zelfdeterminatietheorie (Deci & Ryan, 1985), door Luc Stevens vertaald naar de Nederlandse onderwijssituatie. Stevens zegt dat de motivatie van zowel de leerkracht, de leerling als de ouders toeneemt als de drie psychologische basisbehoeften centraal staan. Het tweede inzicht dat aan ouderbetrokkenheid 3.0 ten grondslag ligt, is gebaseerd op onderzoek van de Amerikaanse hoogleraar Dr. Joyce Epstein. Zij heeft standaarden ontwikkeld om de samenwerking met ouders te 'meten'. Het CPS heeft in overleg met de Parent Teacher Association (PTA) deze standaarden vertaald voor het Nederlandse

onderwijs naar tien criteria die scholen een houvast bieden om een samenwerking 3.0 met ouders te ontwikkelen (bijlage 1).

De drie psychologische basisbehoeften die Stevens (2004) noemt zijn:

1. Autonomie (keuzevrijheid)
2. Relatie (verbondenheid)
3. Competentie (gezien worden in jouw mogelijkheden)

Ik zal deze drie basisbehoeften hieronder bespreken vanuit het gezichtspunt van de schippersouder. Daarnaast zal ik per basisbehoefte aangeven welke criteria van het CPS hier bij aansluiten.

Autonomie: Een ouder bij de LOVK heeft een grote mate van autonomie m.b.t. zowel de opvoeding als het onderwijs aan haar kind. Zoals in paragraaf 2.1 wordt omschreven, is er de eerste zes jaar van het kind maar één direct opvoedingsmilieu en dat zijn de ouders aan boord. Als het kind naar het internaat en de BSOS-school gaat, komen er ineens twee opvoedingsmilieus bij. De ouder heeft 6 jaar lang iets opgebouwd met haar kind wat betreft de opvoeding en onderwijs. Zij kent het kind het best. Als de school de ouder vanuit deze positie benadert zal de ouder zich erkend voelen. Het CPS noemt een andere vorm van autonomie geven aan ouders, leerlingen en leerkrachten. Je kunt hen betrekken bij het te vormen schoolbeleid. Te denken valt dan bijvoorbeeld aan een gesprek met een aantal ouders, een leerlingenraad etc.

Relatie: Als het kind op het internaat gaat wonen en de BSOS-school dagelijks gaat bezoeken is het van belang dat de BSOS-school initiatieven neemt om verbondenheid met de schippersouder te ontwikkelen. Een relatie opbouwen met een ouder die niet of weinig zichtbaar is op school kost meer energie dan met een ouder die er dagelijks te vinden is. De leerkracht op de BSOS-school zal op zoek moeten gaan naar vormen van communicatie die wel mogelijk zijn zodat er een relatie kan ontstaan met de schippersouders. Dit sluit aan bij wat het CPS noemt bij de criteria 3, 4 en 9 voor ouderbetrokkenheid 3.0. Er dient een voortdurende, open samenwerking te zijn tussen ouders en de leerkracht om een gezonde ontwikkeling van de leerling te ondersteunen.

Competentie: De ouder heeft gedurende twee jaar thuisonderwijs gegeven aan haar kind. Zij heeft geleerd om haar kind als leerling te observeren en te begeleiden. Zij heeft dus onderwijscompetenties ontwikkeld. Het CPS noemt in criteria 5 van ouderbetrokkenheid 3.0 dat het belangrijk is dat de communicatie tussen de ouders, leerkracht en leerling op een basis van gelijkwaardigheid plaatsvindt. Ieder heeft zijn eigen inbreng. Als de BSOS-school zich bewust is van de ontwikkelde onderwijskwaliteiten bij de schippersouder, kan ze hierop inspelen. Als de leerling in groep 3 bijvoorbeeld thuis extra leeskilometers moet maken, dan zou de leerkracht kunnen benoemen dat hij alle vertrouwen heeft in de thuisbegeleiding gezien het feit dat de ouder ervaren is in het thuis lesgeven. Door als leerkracht dit vertrouwen uit te spreken erkent men de competenties van de ouder.

Een mooie aanvulling op de drie basisbehoeften zijn de criteria 1,8 en 10. Zij staan voor het transparant, duidelijk en ook kwetsbaar durven zijn van de organisatie. Met duidelijk wordt bedoeld een visie hebben op de samenwerking en deze ook helder communiceren naar alle partijen.

De meeste leerlingen van de LOVK stromen uit naar een BSOS-school. De Vereniging Basisscholen Onderwijs Schipperskinderen (BSOS) is een vereniging voor de belangenbehartiging van het onderwijs aan schipperskinderen in de basisschool. Basisscholen met meer dan drie schipperskinderen die op het internaat verblijven, hebben recht op een bijzondere bekostiging van Rijkswegen. Zij kunnen ervoor kiezen aan te sluiten bij de landelijke vereniging BSOS, waar binnen een netwerk, 14 basisscholen lid van zijn. In het strategisch beleidsplan 2016-2019 van de BSOS staat: 'Ouders worden betrokken bij

vormen van handelingsgericht en opbrengstgericht werken en vormen van afstandsonderwijs. In de communicatie met ouders wordt actief gebruik gemaakt van allerlei digitale mogelijkheden'. Ik wil onderzoeken hoe dit concreet wordt vormgegeven in de dagelijkse praktijk. Wat betreft het opzetten van beleid in ouderbetrokkenheid en om daarin een doorgaande lijn te creëren zijn de BSOS-scholen de meest logische samenwerkingspartner van de LOVK. In de 'handreiking een doorgaande lijn in ouderbetrokkenheid van voorschool naar vroegschool' van Forum wordt geadviseerd om samen een beleidsplan betreffende de doorgaande lijn met ouders te maken. Uit onderzoek blijkt dat scholen die een duidelijke visie hebben op de samenwerking met ouders, vinden dat de kwaliteit van de relatie met ouders is verbeterd (Bolks, 2011). Een voordeel van een duidelijk omschreven visie is dat de leerkrachten van een school allemaal hetzelfde beeld hebben bij de vorm te geven relatie met de ouders. Gezien de bijzondere omstandigheden waarin schippersouders verkeren zou het goed zijn voor BSOS-scholen om in de visie daar een gedeelte aan te wijden. Hoe wil men de relatie met schippersouders praktisch gaan vormgeven? Wat wordt er van de leerkracht verwacht en wat van de ouder? Op welke manier worden ouders op de hoogte gehouden? Is het alleen informeren van ouders of wordt er ook iets van hen verwacht? Hoe worden contactmomenten vorm gegeven? Bolks (2011) noemt daarbij het belang van duidelijkheid scheppen, wat de taak van de school is. De visie dient bekend te zijn bij alle betrokken partijen. Als er duidelijkheid is kan er bij miscommunicatie gekeken worden op welk vlak de problemen liggen. Daar kan dan gericht aan gewerkt worden. Duidelijkheid schept men o.a. door bepaalde ouderrouines, activiteiten die ieder jaar terugkomen, te creëren (van de Berg et al, 2013 en De Vries, 2010). Ouderrouines bij de LOVK zijn o.a. iedere vier weken een contactmoment op initiatief van de mentor en twee keer in het jaar een huisbezoek.

Concreet kan men bij het opzetten van een doorgaande lijn in ouderbegeleiding in eerste instantie aan het volgende denken:

- Een inventarisatie van de manieren van samenwerking met ouders op de LOVK en op de BSOS-scholen.
- Een inventarisatie van de manieren waarop de scholen vorm geven aan oudercontacten en of daarbij al wordt afgestemd op die van de LOVK. Kunnen er initiatieven genomen worden om de doorgaande lijn verder te versterken. Betrek de ouder doelgroep hierbij.

Tot slot is het belangrijk dat er iemand is die ervoor zorgt dat de doorlopende lijn in ouderbetrokkenheid op de agenda blijft, en er op aanstuurt dat de gemaakte afspraken uitgewerkt worden. Hiervoor zou een coördinator aangesteld kunnen worden.

2.3 Een goede samenwerking begint bij een goede communicatie

Uit onderzoek van o.a. Menheere e.a. (2010) blijkt dat gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen voor opvoeding en onderwijs door ouders en school de kans op betere onderwijsresultaten van leerlingen vergroot. Reitsma en Wit (2012) benadrukken dat het hierbij gaat het om een samenwerking tussen de personen in de pedagogische driehoek, een model van Hermans uit 2009. Deze driehoek bestaat uit de ouders, de school en de leerling, die steeds meer verantwoordelijkheid kan nemen voor zijn eigen ontwikkeling en leren. De basis voor een goede samenwerking ligt in een goede communicatie. Cauffman en van Dijk (2011) benadrukken dat het belangrijk is om de tijd te nemen om contact te maken en te socialiseren. Dat kan door bijvoorbeeld een hand te geven, goedendag te zeggen, interesse te tonen voor de ander of bijvoorbeeld door terug te komen op iets wat de ander eerder heeft verteld. Kies de dingen die het dichtst bij jezelf liggen. Vormen van contact leggen met de schippersouder op afstand zijn bijvoorbeeld een foto van de leerling tijdens een leuk moment delen via de e-mail of de ouder mailen om een belafpraak te maken. Het is belangrijk om als leerkracht bewust te zijn van het feit dat niet communiceren onmogelijk is (Watzlawick e.a., 2001). Met elk gedrag wordt iets gecommuniceerd, bewust of onbewust. We communiceren ook met wat we doen, waar we heen gaan, waar we niet heengaan en waar we over zwijgen. Voor een heldere

communicatie is het belangrijk om bewust te zijn van eigen gevoelens en gedachten. Dit bewustzijn zorgt ervoor dat men in de communicatie duidelijk kan verwoorden wat men wil en dat men congruent is in de non-verbale communicatie (Teekens, 2011).

Reekers & Spijkerman (2010) schrijven dat, als je bij professionele gesprekken eenvoudige technieken gebuikt, je tot een optimaal resultaat kunt komen. Een van deze technieken is de LSD-techniek (zie figuur 6):

1. Luisteren
2. Samenvatten
3. Doorvragen

LSD??

Luisteren, Samenvatten, Doorvragen

Figuur 2 Gesprekstechniek: Luisteren - Samenvatten - Doorvragen

Deze techniek wil ik inzetten tijdens de groepsdialogen.

2.4 Onderzoeksvraag en deelvragen

Zoals in de paragrafen 2.1 en 2.2.b omschreven, is de invloed van schippersouders op hun jonge kinderen erg groot. Het is mede daarom belangrijk dat deze ouders betrokken worden bij het onderwijs aan hun kinderen op de BSOS-scholen. "Voor de ontwikkeling van kinderen is partnerschap tussen school en ouders belangrijk. Ouders en school hebben namelijk hetzelfde doel: kinderen begeleiden in hun ontwikkeling" (Ministerie van OCW, 2013). In paragraaf 2.2a is beschreven dat de ouderbetrokkenheid bij de LOVK, mede door het educatieve partnerschap, erg groot is. Een doorgaande lijn in deze betrokkenheid naar de vervolgscholen van onze leerlingen is in het belang van ouders, de BSOS-scholen en de LOVK (zie de paragrafen 1.2.a, 1.2.b en 1.2.c). Een doorgaande lijn met ouders zorgt ervoor dat ouders zaken herkennen en weten wat er van hen verwacht wordt. Door afstemming tussen de LOVK en de vervolgscholen, wordt de overgang voor ouders vanzelfsprekend. In paragraaf 2.3 noem ik het belang van een goede communicatie als basis van een goede samenwerking met de ouders. De LOVK heeft jarenlange ervaring in het begeleiden van en communiceren met schippersouders. Op welke manier kan zij deze informatie delen met ontvangende scholen met als gevolg dat de overgang in begeleiding van de schippersouders van de LOVK naar de BSOS-school soepel zal verlopen? Wat kan de LOVK leren van vormen van ouderbetrokkenheid op de BSOS-scholen?

Mijn onderzoeksvraag luidt:

Op welke manier kan ik de samenwerking tussen de BSOS-scholen en de LOVK beïnvloeden zodat de schippersouders, die met hun kind de overstap maken van de LOVK naar een BSOS-school, een doorgaande lijn in de ouderbetrokkenheid ervaren?

Hierbij heb ik de volgende deelvragen geformuleerd:

1. Zijn er overeenkomsten en of verschillen in de ouderrouines van de LOVK en de BSOS-scholen?
2. Hoe kijken schippersouders met kinderen op BSOS-scholen terug op de overstap van de LOVK naar een BSOS-school?
3. Kan ik een verandering teweeg brengen in de samenwerking tussen de LOVK, BSOS-scholen en schippersouders door de mentale modellen van de drie deelnemende partijen te mixen met behulp van dialooggroepen?
4. Op welke wijze kan ik het proces begeleiden van bewust worden van elkaars verschillende mentale modellen en werkwijzen?

Gezien het korte tijdsbestek waarin dit onderzoek plaats vindt, wil ik dit onderzoek beperken tot vijf BSOS-scholen.

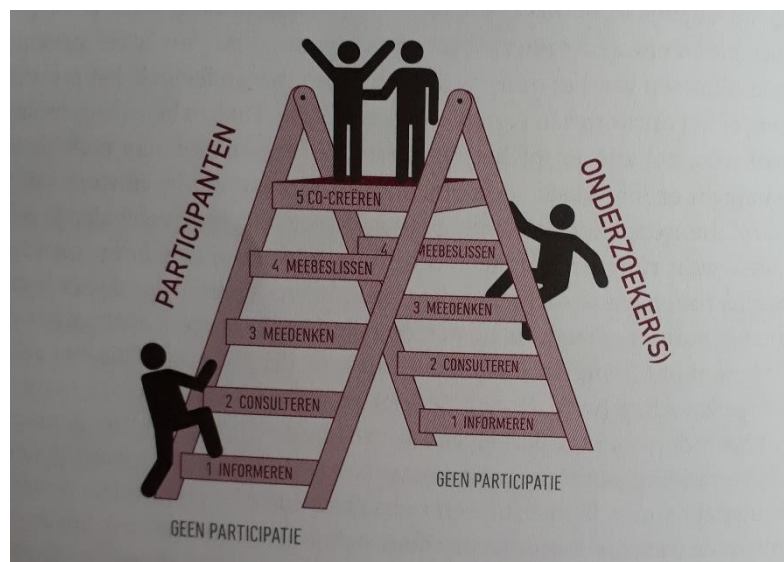
H3 Opzet van het onderzoek

3.1 Onderzoeksmethode

Het doel van dit onderzoek is een *doorgaande lijn* creëren in de ouderbetrokkenheid van schippersouders die de overstap maken van de LOVK naar een BSOS-school. Hiervoor wil ik schippersouders leerkrachten van de LOVK en van de BSOS-scholen in dialoog laten gaan over de huidige en de gewenste praktijksituatie. “Action research is social research carried out by a team that encompasses a professional action researcher and the members of an organization, community, or network (“stakeholders”) who are seeking to improve the participants’ situation.” (Greenwood & Levin 2007). Doordat ik samen met een ‘network’ ga onderzoeken of we de praktijk kunnen verbeteren, betreft het hier een actieonderzoek.

Mijn actieonderzoek is een holistische benadering: van alle doelgroepen uit de context doen participanten mee. ‘De ongewenste praktijksituatie ontstaat niet door een ouder, de LOVK of een BSOS-school, maar is een gedeelde verantwoordelijkheid. Het doel is dat de deelnemers worden empowered door de bewustwording van de eigen beïnvloedingsmogelijkheden en de ontwikkeling van nieuwe, bruikbare kennis, inzichten en vaardigheden om te komen tot een gewenste praktijksituatie. (Schuiling & Vermaak, 2017).

Kijken we naar de participatieladder voor participatief onderzoek (figuur 3) dan wil ik de participanten zo hoog mogelijk op de ladder laten komen. Ik ben van mening dat als de participanten zelf een nieuwe praktijksituatie creëren er veel meer kracht van zal uitgaan dan wanneer een buitenstaander zijn ideeën komt presenteren. Ik zelf zal daarom als onderzoeker komen tot de trede van meedenken. Tijdens de twee dialooggroepen wil ik dit bereiken door gebruik te maken van de communicatievaardigheden die ik heb opgedaan in mijn Master opleiding en de praktijk.

Figuur 3: participatieladder voor participatief onderzoek

Figuur 4: Plan, Act, Observe, Reflect model (Carr & Kemmis, 1986)

De cyclus van actieonderzoek is in figuur 4 te zien. Het uitproberen van interventies, hiervan leren en modificeren staat volgens Baarda (2005) in actieonderzoek centraal. Mijn onderzoek zal in deze cyclus starten bij het observeren: het in beeld brengen van de huidige situatie. Ik begin met het benaderen van BSOS-scholen om ze uit te nodigen deel te nemen aan mijn onderzoek. De scholen die mee doen, vraag ik om het beleidsstuk m.b.t. de communicatie met schippersouders. Vervolgens zal ik een analyse maken van deze documenten gericht op de volgende vier punten: kennismaken, communicatie, samenwerken met ouders en samenwerking tussen BSOS-scholen en de LOVK. Deze analyse zal ik ook uitvoeren op het beleidsdocument van de LOVK m.b.t. de ouderbetrokkenheid. Vervolgens wil ik beide analyses vergelijken en op zoek gaan naar

overeenkomsten en verschillen. Tegelijkertijd wil ik een enquête houden onder schippersouders met kinderen op een BSOS-school. Hoe kijken zij terug op de overstap van de LOVK naar de BSOS-school? Wat hebben zij in de praktijk ervaren op de gebieden: kennismaken, communiceren, samenwerken met ouders en de LOVK? Ik maak een online enquête die de ouders anoniem kunnen invullen. De uitkomsten van deze enquête zal ik ook analyseren. Aan de hand van beide analyses kan ik een reflectie maken van de samenwerking tussen BSOS-scholen, LOVK en schippersouders.

Vervolgens komt de planfase. Vanuit de bevindingen van de reflecties ga ik de dialooggesprekken voorbereiden. Ik wil naar alle deelnemers een uitnodiging sturen waarin ik de topics noem die we gaan bespreken. Daarna ga ik mijn actie uitvoeren: het leiden van twee dialooggesprekken. Ik laat de deelnemers met elkaar in gesprek gaan over de samenwerking met ouders. Wat staat er op papier, wat ervaart men in de praktijk en waar zou men in de toekomst naar toe willen werken. Centraal hierbij staat het bewust worden van elkaars verschillende mentale modellen. Het doel van de dialogen is een verandering teweeg brengen in de samenwerking met de schippersouders door de mentale modellen van de drie deelnemende partijen te mixen. De dialogen wil ik gebruiken als veranderingsstrategie. Mertens (2010) noemt een aantal principes die belangrijk zijn als je veranderingen wilt laten plaatsvinden. Hij noemt o.a. dat het goed is om als onderzoeker dezelfde taal te spreken als de betrokkenen. De uitdaging voor mij is om tijdens de dialogen ervoor te zorgen dat de schippersouders en de onderwijzensen elkaars taal zullen verstaan. Dit is een belangrijke voorwaarde om elkaars denkwijze te kunnen begrijpen. Ik zal hiervoor vooral de communicatietechniek luisteren – doorvragen- samenvatten gebruiken. Mertens noemt ook dat het goed is om iedereen die verandering bevordert te belonen. Tijdens de dialogen zal ik dat op een subtiele manier doen, door mijn waardering uit te spreken als een van de deelnemers laat blijken open te staan voor de gedachtewereld van een van de andere partijen. Ik trek een uur uit voor de dialogen en geef elke topic-bespreking een bepaalde tijd. Als ik vind dat er genoeg over een onderwerp is gesproken, zal ik het gesprekje afronden en het volgende onderwerp inbrengen. Mijn acties tijdens de dialogen zijn divers. Allereerst zal ik de gespreksonderwerpen inbrengen. Daarnaast zal ik door de gesprekstechniek Luisteren- Doorvragen- Samenvatten zorgen voor een structuur tijdens de dialoog. Belangrijk is dat ik hierbij de tijd bewaak. Om op mijn eigen begeleidingsvaardigheden te kunnen reflecteren, wil ik een dialooggesprek opnemen. Ik heb een collega gevraagd bij de gesprekken aanwezig te zijn om de uitkomsten van de dialogische kruisbestuiving te noteren. Dat zorgt ervoor dat ik me tijdens het gesprek goed kan focussen op mijn acties. Samen met deze collega zal ik ook reflecteren op mijn rol tijdens de dialogen.

Een week na de twee dialooggesprekken zal ik een follow up houden onder alle deelnemers. Ik zal hen via de email vragen of zij door de gesprekken nieuwe inzichten hebben gekregen m.b.t. het communiceren met de andere twee partijen. Hiermee wil ik inzichtelijk maken of de interventie zijn doel heeft bereikt. Ik kies bewust voor een follow up via de email omdat het moeilijk is om alle betrokkenen bij elkaar te krijgen en het mij uiteindelijk ook gaat om een verandering in de personen zelf en niet zozeer als groep. Kan een interventie als deze er toe bijdragen dat men inzicht krijgt in elkaars mentale denkmodel? En zorgt dat er dan weer voor dat de samenwerking verbetert.

De uitkomsten van dit onderzoek zal ik in een korte bijeenkomst presenteren aan de deelnemers van de dialogen. Mensen die niet aanwezig kunnen zijn bij deze presentatie ontvangen, als zij dat wensen, een samenvatting hiervan. De ouders die hebben deelgenomen aan de enquête, hebben via een email aan mij bekend kunnen maken of zij interesse hebben in de uitkomst van het onderzoek. Aan de geïnteresseerden zal ik een samenvatting van het onderzoek sturen.

In onderstaand schema staat per deelvraag welke onderzoeksmethode er gebruikt wordt en welke respondenten daarbij betrokken worden.

Deelvragen	Onderzoeksmethoden	Respondenten
Deelvraag 1: Zijn er overeenkomsten en of verschillen in de ouderrouines van de LOVK en de BSOS-scholen?	- Documentenanalyse - enquête - Dialooggroepen	- BSOS-scholen en LOVK - Ouders - Ouders, leerkrachten BSOS-scholen en mentoren LOVK
Deelvraag 2: Hoe kijken schippersouders met kinderen op BSOS-scholen terug op de overstap van de LOVK naar een BSOS-school?	- enquête - Dialooggroepen	- Ouders - Ouders, leerkrachten BSOS-scholen en mentoren LOVK
Deelvraag 3: Kan ik een verandering teweeg brengen in de samenwerking tussen de LOVK, BSOS-scholen en schippersouders door de mentale modellen van de drie deelnemende partijen te mixen met behulp van dialooggroepen?	- Dialooggroepen - Follow-up	- Ouders, leerkrachten BSOS-scholen en mentoren LOVK
Deelvraag 4: Op welke wijze kan ik het proces begeleiden van bewust worden van elkaars verschillende mentale modellen en werkwijzen?	- Communicatietechniek LSD bij Dialooggroepen - Een dialooggesprek opnemen en terugluisteren om te reflecteren op mijn rol. - Met collega (notulist bij de gesprekken) napraten over mijn rol bij de gesprekken.	- Ouders, leerkrachten BSOS-scholen en mentoren LOVK - Collega en ook notulist bij de dialooggroepen

3.2 Positionering van het onderzoek

Bij het voeren van onderzoek gaat men uit van bepaalde paradigma's. 'Een paradigma is in de wetenschap en in de filosofie een samenhangend stelsel van modellen en theorieën die een denkkader vormen waarbinnen de 'werkelijkheid' geanalyseerd en beschreven wordt' (Nederlandse Wikipedia). Een paradigma bevat belangrijke aannames op basis waarvan de onderzoeker naar de wereld kijkt (Saunders, Lewis & Tornhill, 2015). In de literatuur gaat men uit van drie basisparadigma's: positivisme, interpretatieve en kritisch sociale wetenschappen (Tijmstra & Boeije, 2011). Bij het positivistische paradigma gaat men er van uit dat we de wereld kunnen beschrijven en verklaren zoals die is. Het interpretatieve paradigma gaat er vanuit dat hoe we naar de wereld kijken, verbonden is met hoe we naar onszelf en anderen kijken. Het Kritische paradigma gaat er van uit dat we het onderzoeksonderwerp kunnen kennen door interactie tussen de onderzoeker en deelnemers.

Dit onderzoek valt binnen het kritische onderzoeksparadigma. Uitgangspunt bij dit paradigma is het zichtbaar maken van onderliggende patronen om van daaruit tot een verbeterd handelingsrepertoire te komen vanuit reflectie en eigenaarschap (Lange et al 2011). Ik sta als actieonderzoeker gedeeltelijk in de praktijk, namelijk de praktijk van de LOVK. Door bewustwording van de belangen van alle participanten in deze situatie kan ik de huidige praktijk weergeven en samen met de participanten een gewenste praktijk schetsen. De uiteindelijke hervorming van de praktijk zal door de participanten zelf uitgevoerd moeten worden. Lieshout et al (2017) adviseert om de paradigma's niet strikt gescheiden te benaderen. Als je ze kan combineren is dat zelfs wenselijk. In dit onderzoek worden er behalve uit het kritisch paradigma tevens inzichten en werkvormen uit het interpretatieve paradigma gebruikt. Dit betekent dat de werkvorm soms meer gericht is op het stimuleren van het zelf doen en de bewustwording daarover (kritische benadering) en soms op het samendoen (participatieve benadering) (Lieshout et al, 2017).

3.3 De respondentengroepen en triangulatie

Triangulatie betekent letterlijk 'vanuit drie hoeken'. Met triangulatie bij een praktijkgericht onderzoek wordt bedoeld dat er vanuit verschillende invalshoeken naar een verschijnsel gekeken wordt. In dit onderzoek heeft de triangulatie allereerst betrekking op de verschillende typen respondenten namelijk: leerkrachten bij de LOVK, leerkrachten op BSOS-scholen, ouders met kinderen bij de LOVK en kinderen op een BSOS-school. Ik kies bewust voor ouders die ook nog kinderen op de LOVK hebben, omdat zij de overstap nog een of meerder keren gaan meemaken en de uitkomst van het onderzoek dan nog in praktijk kunnen brengen. Wegens het korte tijdsbestek waarin het onderzoek plaatsvindt, is het onmogelijk om alle respondenten te benaderen. Ik kies daarom voor een onderzoeksgroep bestaande uit leerkrachten van groep 3 van vijf BSOS-scholen, vier mentoren van de LOVK, vier ouders met een kind bij de LOVK en een kind op een BSOS-school. De enquête wordt verzonden naar alle ouders bij de LOVK. Ik vraag de deelnemende scholen om het naar hun schippersouders te sturen, zodat schippersouders die geen kinderen meer hebben bij de LOVK maar nog wel op een BSOS-school ook kunnen deelnemen aan de enquête. De beste manier om een representatieve onderzoeksgroep te vormen is het willekeurig kiezen uit de populatie (Harinck, 2015). Om de mogelijkheid te creëren dat zoveel mogelijk deelnemers aanwezig kunnen zijn bij de dialooggesprekken, zal ik een selecte steekproef nemen uit de ouderpopulatie, de mentorpopulatie en de populatie leerkrachten van groep 3 van de BSOS scholen. Ik zal een random steekproef doen uit leerkrachten, ouders en Collegae die gemakkelijk naar Dordrecht kunnen komen voor het dialooggesprek op locatie. Omdat schippersouders doordeweeks moeilijk kunnen afspreken vanwege het varen en er leerkrachten van BSOS-scholen zullen zijn die de rit naar Dordrecht als een belasting ervaren, organiseer ik ook een groepsdialoog via Skype. Ik besef dat het onderzoek niet representatief zal kunnen zijn voor de gehele onderzoekspopulatie, maar ik verwacht toch een aardig beeld te kunnen schetsen.

De triangulatie kan ook betrekking hebben op het soort informatiebron. Ik wil beginnen met een documentenanalyse. Ik wil bij de vijf deelnemende BSOS-scholen documenten opvragen die zij hebben met betrekking tot ouderbetrokkenheid. Ik zal in deze analyse ook de schoolgids van de LOVK meenemen. Hierin staat voor ouders omschreven wat zij van de LOVK kunnen verwachten en wat de LOVK van hen verwacht. Tegelijkertijd zal er een enquête naar de schippersouders uitgaan om informatie over hun ervaringen te verzamelen. Hoe hebben zij de overstap van de LOVK naar een BSOS-school ervaren, hoe ervaren zij de ouderbetrokkenheid nu op de school? Als ik de documenten en enquêtes heb geanalyseerd, kan ik gespreksonderwerpen samenstellen voor de professionele dialoog. Vervolgens wil ik met twee heterogene groepen een dialooggesprek voeren. De groepen zijn heterogeen omdat de dialoog een interventie is om de drie groepen bewust te maken van elkaars mentale denkmodellen en van daaruit met elkaar een mix te maken om de samenwerking met schippersouders te verbeteren.

3.4 Tijdsbestek

Dit onderzoek vindt plaats in een tijdsbestek van elf weken. Figuur 6 geeft de structuur van het onderzoek en de meetmomenten weer.

Fase	Datum	
Observe:		
vijf BSOS scholen benaderen / documenten opvragen en leerkrachten van groep 3, ouders en mentoren LOVK uitnodigen voor dialooggesprekken	Week 13	25 t/m 29 mrt
Enquête maken en via de directie op de betreffende scholen sturen naar schippersouders met kinderen op de vijf BSOS-scholen. Enquête verspreiden onder de ouders van de LOVK.		
Documenten terug / analyseren	Week 14	uiterlijk 5 april
Reflect		
Documenten analyseren	Week 15-16	8 t/m 19 april
Enquête analyseren		
Deelvraag 1 beantwoorden		
Plan:		
Mail met gespreksonderwerpen naar dialooggroepen versturen + uitnodiging voor het dialooggesprek	Week 18	29 april t/m 3 mei
Act		
Dialooggesprekken m.b.v. een collega dialooggesprekken analyseren	Week 19 en 20 Week 21 /22	6 t/m 17 mei 20 t/m 31 mei
Follow up sturen naar de deelnemers van de dialogen		
Conclusie en advies voor de betrokkenen schrijven	Week 23	3 t/m 7 juni
PGO inleveren	Week 24	14 juni
Presentatie van de onderzoeks uitkomsten	Week 27	1 t/m 5 juli
Samenvatting sturen naar geïnteresseerden	Week 28	

3.5 Kwaliteitsborging van het onderzoek

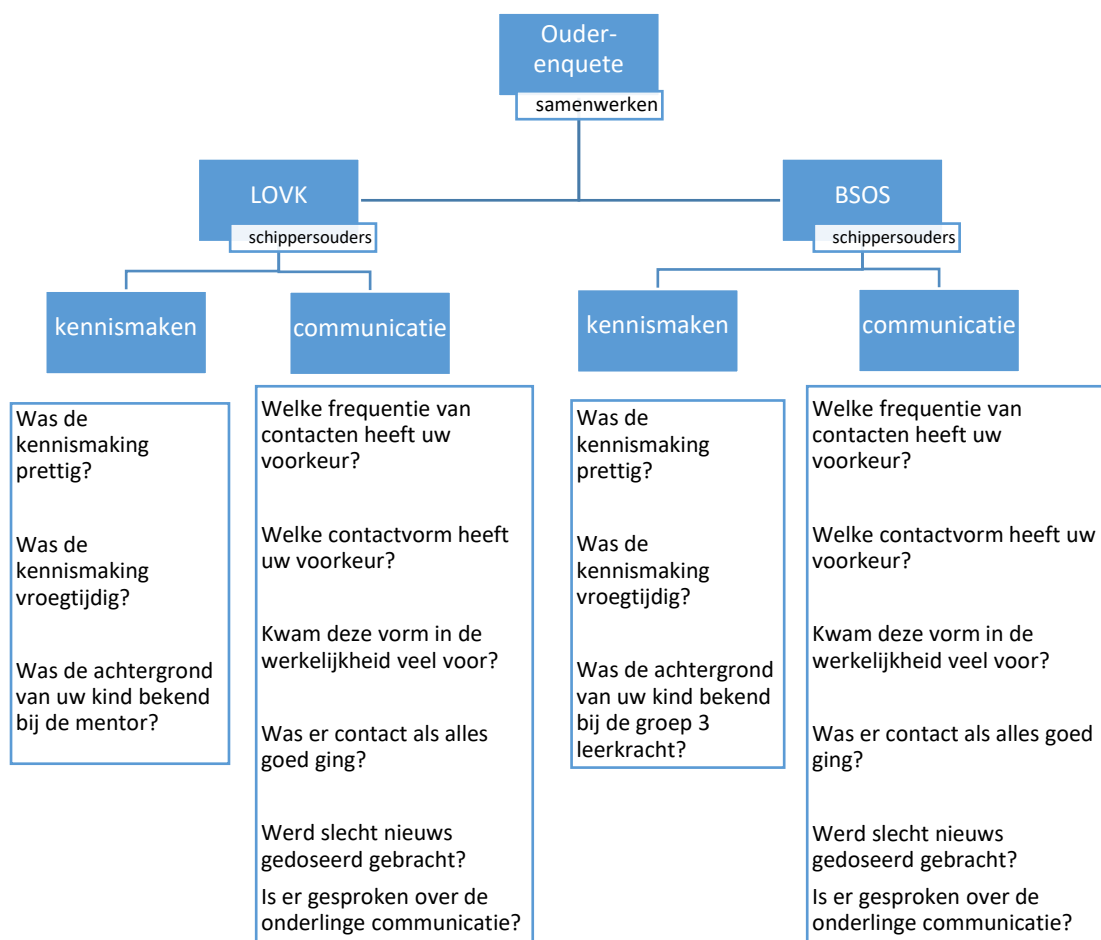
De kwaliteit van een onderzoeksinstrument wordt uitgedrukt met de begrippen betrouwbaarheid en validiteit. Met betrouwbaarheid wordt de herhaalbaarheid en nauwkeurigheid van het onderzoek bedoeld. Met validiteit wordt bedoelt: meet het instrument dat je gebruikt ook daadwerkelijk dat wat je wilt weten?

Ik onderzoek hoe er een doorgaande lijn in ouderbetrokkenheid kan ontstaan met behulp van een analyse van de documenten die op de scholen en de LOVK aanwezig zijn om de ouderbetrokkenheid vorm te geven. Deze analyse gebruik ik in de dialooggroepen als basis voor de gespreksonderwerpen. Beleidsdocumenten zijn bij andere scholen ook op te vragen en te analyseren. Doordat de deelnemers aan het dialooggesprek hun eigen ervaringen meenemen, zal elke volgende meting met andere mensen een andere inhoud kunnen hebben. De enquêtes voor de schippersouders met kinderen op een BSOS-school kunnen bij een volgende meting bij dezelfde doelgroep op andere scholen weer gebruikt worden.

Om te zorgen voor validiteit en een zo groot mogelijke betrouwbaarheid, kijken een critical friend, mijn werkplekbegeleider en mijn studiegroep begeleider van de opleiding mee naar het onderzoek. Mijn werkplekbegeleider kijkt mee of de vragen van de ouder enquête aansluiten bij het doel van mijn onderzoek, oftewel, meet ik wat ik denk te meten? Zijn de vragen zo concreet mogelijk geformuleerd zodat deze maar op één manier te interpreteren zijn. De objectiviteit wil ik borgen om de antwoordcategorieën in de vragenlijsten zoveel mogelijk op feiten gericht te laten zijn, zodat ik ze goed kan verwerken. De opbouw van de enquête is weergegeven in figuur 5. Naast de gesloten vragen geef ik aan het eind van ieder onderwerp in een open vraag de ouders de mogelijkheid een toelichting te geven op hun ervaringen. Ik vraag ook om concrete tips voor zowel de mentor als leerkracht van groep 3 die de overgang van de LOVK naar de BSOS-school voor de ouder makkelijker zouden maken. Hiermee wil ik een rijker beeld schetsen van wat de ouders ervaren hebben in de communicatie met de LOVK, de BSOS-school en de overgang van de een naar de ander. De complete vragenlijst is toegevoegd als bijlage 3.

Figuur 5: Opzet ouder enquête

Ik vraag mijn werkplekbegeleider de online enquête in te vullen en na te lezen op helderheid. Als zaken niet duidelijk genoeg geformuleerd zijn, kan ik dan nog aanpassen. Door een onafhankelijk iemand te laten 'notuleren' bij de dialogen en er ook geluidsopnames van te maken, borg ik dat de informatie voor de analyse vastligt en door ieder ander ook te analyseren is.

3.6 Ethische overwegingen

Bij het schrijven van dit onderzoeksverslag gebruik ik verschillende schriftelijke bronnen die betrekking hebben op de inhoud van mijn onderzoek. Naar deze bronnen wordt in het verslag en middels een literatuurlijst verwezen, volgens de recente APA-normen. Voordat ik het onderzoek gestart ben, heb ik het onderwerp besproken met het managementteam van de LOVK. Zij vindt het onderzoek naar een doorgaande lijn in ouderbetrokkenheid van de LOVK naar de BSOS-scholen erg zinvol. De deelnemers van de dialooggroepen en van de ouderenquête weten, door middel van een begeleidende brief bij de uitnodiging, dat de gegevens anoniem worden verwerkt in dit onderzoeksverslag. De ingevulde ouderenquêtes worden door mij bekeken en bewaard. De besprekpunten voor de groepsdialogen die ik aan de hand van de documentenanalyse maak, worden door mijn critical friends en de werkplekbegeleider bekeken. Ik zal ervoor zorgen dat er geen ouders en leerkrachten van dezelfde school in dezelfde dialooggroep deelnemen. Zo zal ik veilige voorwaarden creëren voor de dialoog. Vooraf zal ik de deelnemers op hun gemak stellen en de spelregels uitleggen. Er zal een collega van mij aanwezig zijn om de conclusies uit het gesprek objectief en anoniem te notuleren. Het definitieve onderzoeksverslag overhandig ik aan de LOVK en aan de opleiding.

H4 Data analyse en resultaten

4.1. Documentenanalyse

Ik begin dit hoofdstuk met een analyse van de beleidsstukken met betrekking tot schipperskinderen van de vijf deelnemende BSOS-scholen. Daarnaast analyseer ik ook de schoolgids 2018-2019 van de LOVK.

4.1.1 Open Coderen

Mijn eerste deelvraag vanuit mijn onderzoek draait vooral om ouderrouines:

Zijn er overeenkomsten en/of verschillen in de ouderrouines van de LOVK en de BSOS-scholen?

Ik ben de beleidsdocumenten gaan coderen op de vier onderstaande categorieën. In de kolommen heb ik per beleidsdocument genoteerd in hoeveel fragmenten inhoudelijk gesproken wordt over de betreffende categorie.

Categorie	BSOS 1	BSOS 2	BSOS 3	BSOS 4	BSOS 5	LOVK
Kennismaken	2	4	3	1	2	2
Communicatie	4	4	6	5	6	10
Samenwerken met ouders	2	5	1	1	2	4
Samenwerken met LOVK / BSOS	4	2	2	4	0	2

4.1.2 Axiaal coderen

De volgende stap in het coderen die ik heb genomen is elke hoofdcategorie onderverdelen in subcategorieën. Deze codering is in bijlage 2 terug te lezen. Achter elke categorie staat het aantal scholen die de activiteit noemen in hun beleidsdocument. Ik heb de BSOS-scholen en de LOVK apart gecodeerd, omdat ik de ouderrouines van de BSOS-scholen en de LOVK met elkaar wil vergelijken.

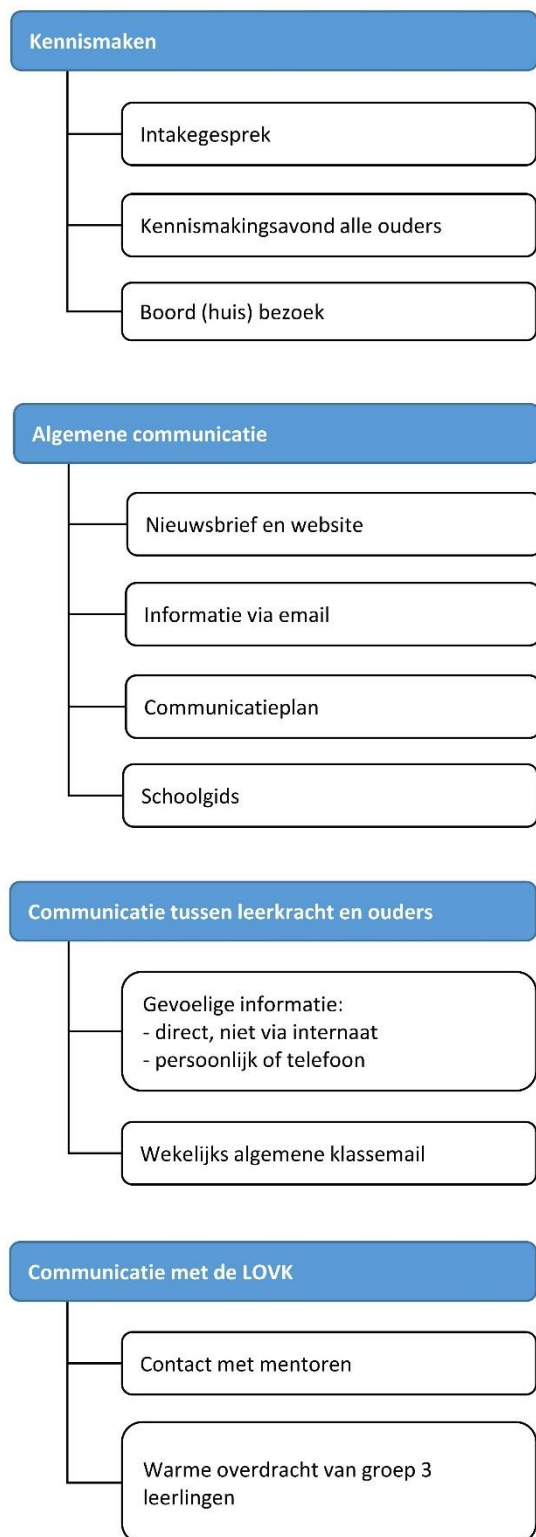
Vervolgens heb ik met behulp van een 'Codeboom' een ordening aangebracht van de ouderrouines die bij de meeste scholen terugkwamen.

De ordening van een boomstructuur is een handige manier om onderwerpen te sorteren en gemakkelijk terug te vinden (Mertens, 2010).

Codeboom:

Figuur 6: Codeboom ouderoutines BSOS-scholen

4.1.3 selectief coderen

Na deze uiteenrafeling kan ik nu een structuur aanbrengen in de gegevens. De deelvraag **‘Zijn er overeenkomsten en/of verschillen in de ouderrouines van de LOVK en de BSOS-scholen?’** is nu te beantwoorden.

De volgende ouderrouines komen op meerdere BSOS-scholen en bij de LOVK terug:

Figuur 7: overeenkomsten ouderrouines LOVK en BSOS-scholen

Afhankelijk van hoe deze routines vormgegeven worden kunnen zij gerekend worden onder de drie psychologische basisbehoeften die Stevens noemt als voorwaarden voor ouderbetrokkenheid 3.0 (zie H2.2b). Benadert men de ouder als de professional in het kennen van het kind en wordt de ouder betrokken bij belangrijke keuzemomenten dan zal de ouder autonomie en competentie ervaren. Bij alle drie de routines kan men enorm inzetten op het bouwen aan de relatie. Zowel de LOVK als de BSOS-scholen vinden persoonlijk contact belangrijk als er zorgen zijn over de ontwikkeling van het kind.

Er zijn ook verschillen in ouderrouines aan te wijzen. Vanuit deze verschillen ontstaan vragen die ik mee wil nemen naar de groepsdialogen.

Praten over communicatie

Criteria 1 van het CPS voor ouderbetrokkenheid 3.0 zegt dat het heel belangrijk is om als school een heldere visie op samenwerking te formuleren. In hoofdstuk 2.2b schreef ik al dat uit onderzoek blijkt dat scholen die een duidelijke visie hebben op de samenwerking met ouders, vinden dat de kwaliteit van de relatie met ouders is verbeterd (Bolks, 2011). Er zijn twee BSOS-scholen die een communicatieplan geschreven hebben voor de communicatie tussen school en ouders. Wat wordt met dat plan gedaan? Wordt het doorgenomen met de ouder en besproken met de leerkrachten? Hoe ervaren ouders en leerkrachten zo'n plan? Kunnen we als LOVK en BSOS-scholen hierbij met elkaar samenwerken?

Met elkaar in gesprek blijven

Drie van de vijf BSOS-scholen organiseert een aantal keer per jaar inloopochtenden voor schippersouders. Deze ochtenden hebben vooral tot doel om in dialoog met elkaar te blijven. Hoe ervaren schippersouders deze ochtenden? Welke toegevoegde waarde geven zij er aan? Hoe ervaren de leerkrachten deze morgens? Zouden ouders behoefte hebben aan een samenwerking hierin tussen de LOVK en BSOS-scholen?

4.2 Analyse van de ouderenquête

Ik kies voor een online ouderenquête om het invullen zo gemakkelijk mogelijk te maken en daarmee de respons zo groot mogelijk. De ouderenquête (bijlage 2) is via drie wegen uitgezet. Hij is gestuurd naar:

1. alle ouders van de LOVK
2. de ouders van BSOS-school 3
3. de ouders van BSOS-school 5.

De andere drie BSOS-scholen hebben er voor gekozen om de online-enquête niet naar hun ouders te versturen.

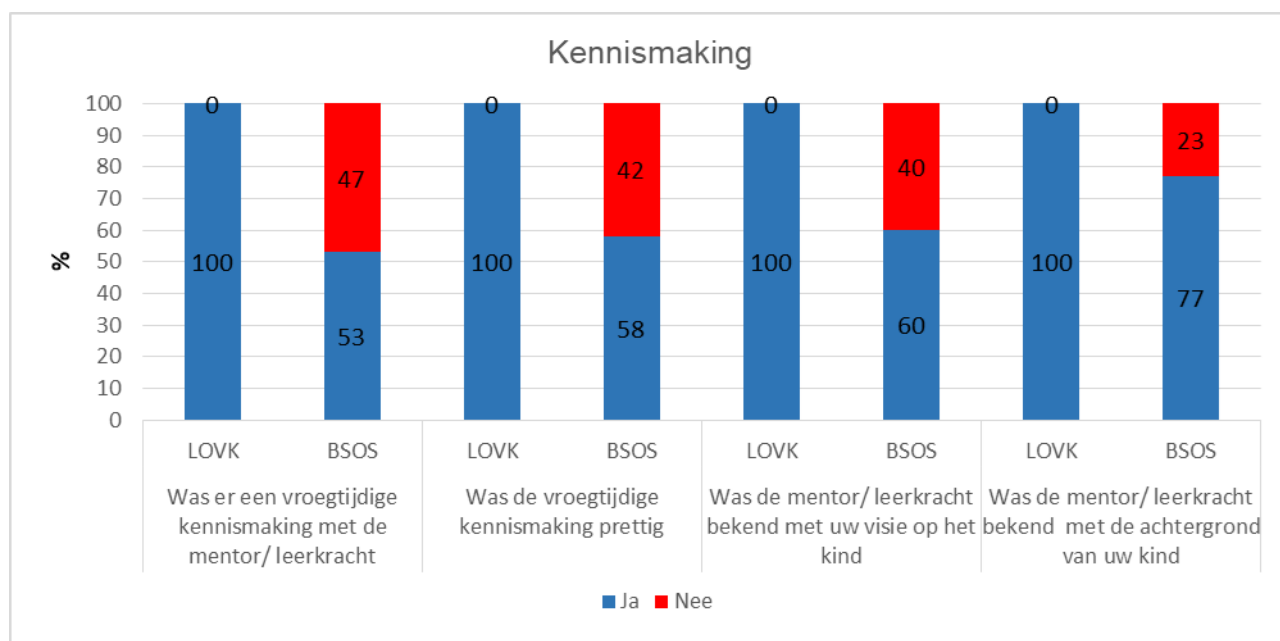
De enquête is 31 keer compleet ingevuld, de vragenlijst en uitkomsten van de enquête zijn te lezen in bijlage 3, 4 en 5. Tweeëntwintig ouders die de enquête hebben ingevuld, hebben in totaal 33 kinderen bij de LOVK. Dat is 22% van het huidige leerlingaantal van de LOVK.

In de enquête staat deelvraag 2 centraal:

‘Hoe kijken schippersouders met kinderen op BSOS-scholen terug op de overstap van de LOVK naar een BSOS-school?’

De vragenlijst is onderverdeeld in drie thema's: kennismaken, communicatie en de overgang van de LOVK naar een BSOS-school. Ik zal nu per thema in een schema weergeven wat de uitkomsten zijn. Daarna zal ik een opmerking van een ouder plaatsen die van toepassing is op het onderwerp. Deze opmerkingen komen vanuit de open vragen. Alle opmerkingen zijn na te lezen in bijlage 4. Ik eindig elk onderwerp met vragen voor de groepsdialogen.

Kennismaken

Figuur 8: uitkomsten ouderenquête wat betreft de kennismaking

Opmerkingen ouder:

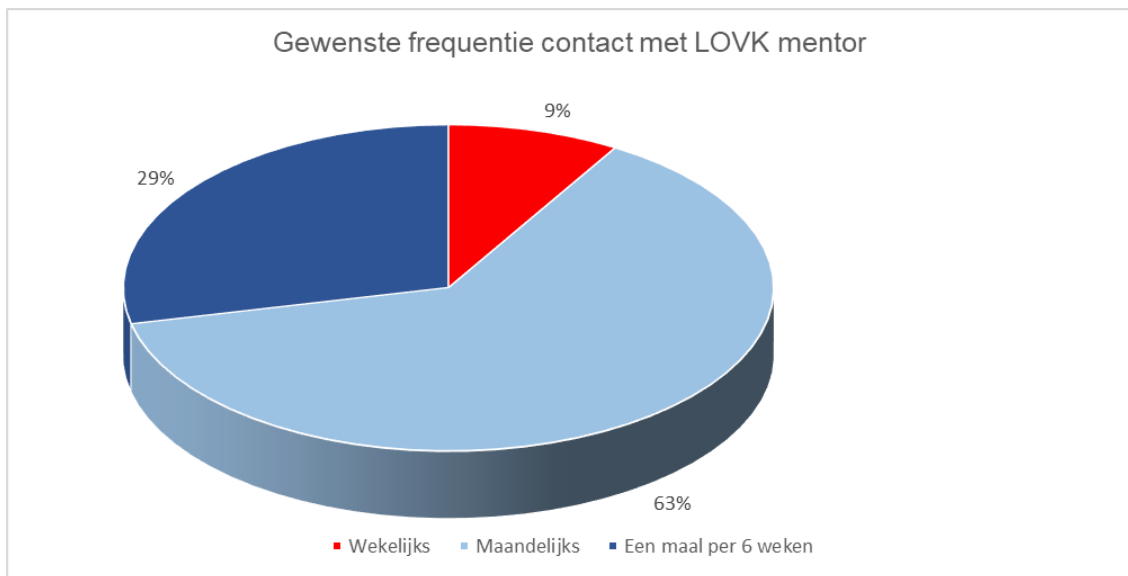
‘Wij hebben zelf naar de school moeten bellen na de inschrijving of ze überhaupt stond ingeschreven en of we eens langs mochten komen om eens te kijken. De communicatie in het begin met de BSOS was niet goed.’

Hoe zouden de ouders de kennismaking met groep 3 en de leerkracht(en) graag willen zien? Op welk moment in het schooljaar, een persoonlijk gesprek of een gezamenlijke bijeenkomst met alle schippersouders? Welke behoeften liggen er op dit vlak bij de leerkrachten van groep 3? Kan de LOVK hier iets in betekenen? Wat zijn de mogelijkheden voor de toekomst?

Communicatie

Figuur 9: uitkomsten ouderenquête m.b.t. gewenste frequentie contacten LOVK

Figuur 30: uitkomsten ouderenquête m.b.t. gewenste frequentie contact BSOS-scholen

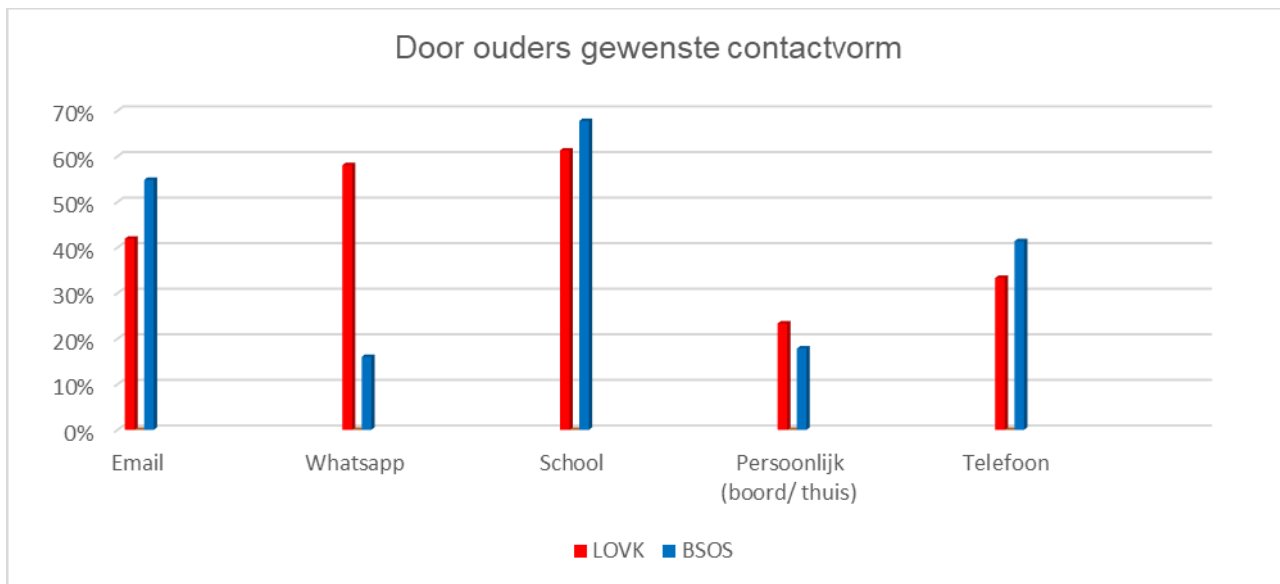
Opmerkingen ouder:

'Het is door de grote klassen niet te doen om ouders telefonisch of vaker persoonlijker te spreken. Ik begrijp de leerkrachten hierin heel goed. Maar het verschil van het zicht op je kind aan boord en in groep 3 is zo groot. Ik had heel graag vaker informatie willen hebben over de ontwikkeling van 'L'. Wij kregen vaak een algemene e-mail met wat er gedaan was in klas de afgelopen week. Het is in groep 3 gewoon rustig wachten en hopen dat het goed gaat. Ik zou veel meer inzicht willen hebben in de ontwikkeling van mijn kind de eerste paar maanden. Dit hoeft niet voor altijd of een half jaar. Gewoon alleen de opstart periode tot de Kerst of zo.'

Welke frequentie van contact met de groep 3 leerkracht is wenselijk voor de ouders? Gaat het om persoonlijk contact of om een algemeen contact over wat er die week in de klas heeft plaatsgevonden? Hoe ervaart de groepsleerkracht de eerste weken met de schipperskinderen? Heeft zij behoefte aan meer contact met de ouders van deze kinderen? Ziet zij manieren om hier vorm aan te geven? Kunnen mentoren op dit vlak tips geven aan de BSOS-scholen?

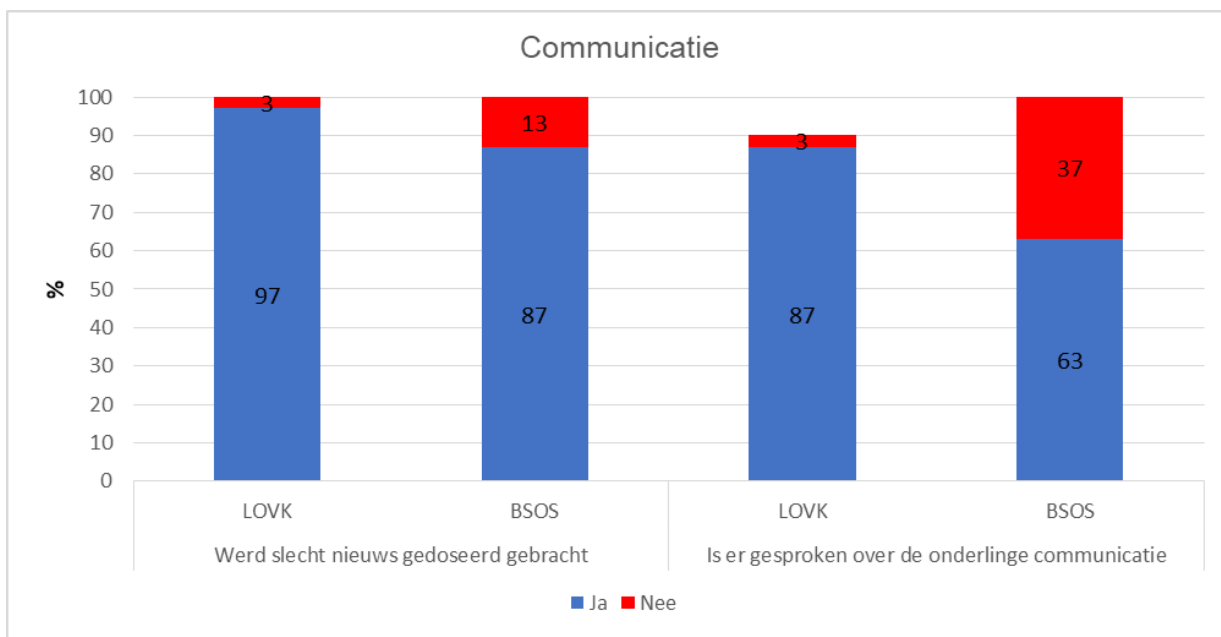

Figuur 11: door ouders gewenste vormen van contact

Opmerkingen ouder:

'Bij de 1 kregen we wekelijks een mail van de juf hoe het ging, wat ons ontzettend goed deed, bij ons 2e kindje hoorde we nooit iets, alleen als we er zelf over mailde.'

Waar komt het verschil in de wens om contact via WhatsApp vandaan?

Figuur 12: communicatie

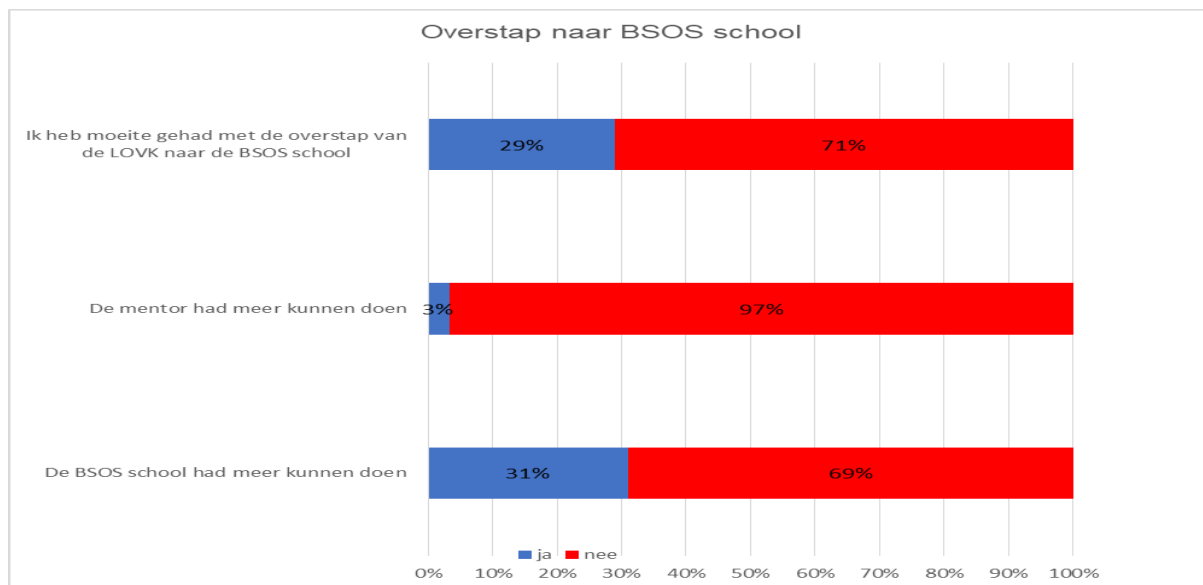

Opmerking ouder:

'er was geen slecht nieuws. en juist de mentor pas nog gesproken over communicatie, juist dat het zo perfect loopt. We weten elkaar te vinden als nodig is en niet voor elk wissewasje elkaar bellen o.i.d.'

Ik ben heel benieuwd of de wens er is bij ouders en leerkrachten om over onderlinge communicatie te praten. En kunnen de mentoren hun ervaringen op dit gebied delen en de ouders en leerkrachten enthousiast maken?

De overgang van de LOVK naar groep 3 op de BSOS-school

Figuur 43: De overstap van de LOVK naar een BSOS-school

Opmerkingen ouder:

'Een veel betere kennismaking met elkaar. Een paar keer contact en een keer kijken in de klas en de boekjes hadden wij heel fijn gevonden.'

'Zeker de eerste weken is het fijn om te weten hoe het gaat met het kind in de klas. Je ziet je kind veel minder en soms vertellen ze zelf heel weinig, dus is dat best lastig.'

De ouders geven aan de eerste periode meer contact met de leerkracht te willen hebben. Hoe zien zij dit vorm gegeven worden? Begrijpen de leerkrachten van groep 3 dit en willen zij met de ouders op zoek naar wat er mogelijk is op dit vlak?

4.3 De Groepsdialogen

Bij de dialogen staat onderzoeksvraag 2 centraal:

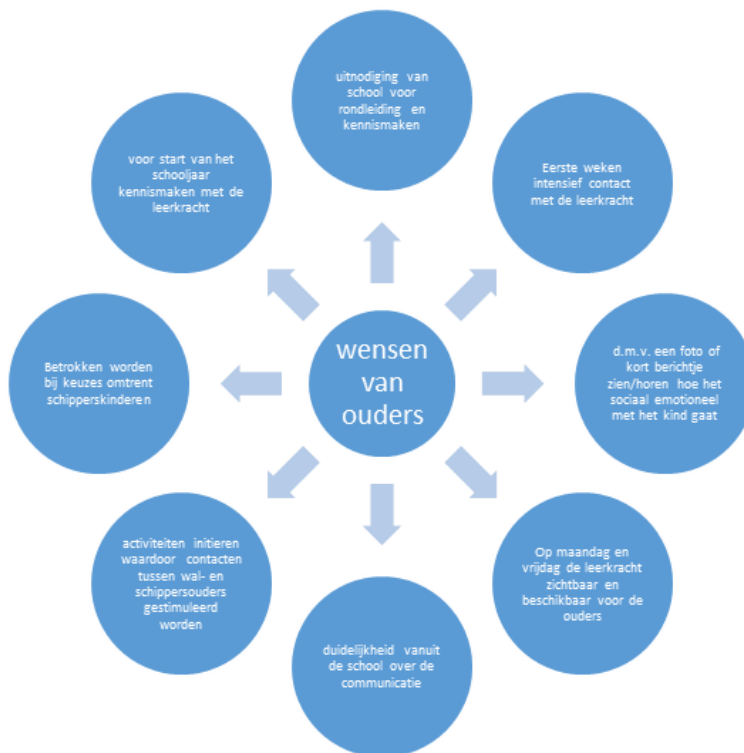
Kan ik een verandering teweeg brengen in de samenwerking tussen de LOVK, BSOS-scholen en schippersouders door de mentale modellen van de drie deelnemende partijen te mixen met behulp van dialooggroepen?

Ik heb een opzet met gespreksonderwerpen gemaakt gebaseerd op de documenten- en ouderanalyse. Tijdens de dialogen ontdekte ik dat ik een enige bewustwording op gang kon brengen van elkaars mentale denkmodellen. In dialoog gaan met elkaar op locatie werkt

beter dan via Skype. Als je met elkaar om de tafel zit kan je veel beter elkaars non-verbale reacties zien. De uitkomsten van de twee dialooggroepen zijn in bijlage 6 terug te vinden. In onderstaande woordspin geef ik weer wat er uit de dialooggroepen naar voren kwam om de overgang van de LOVK naar de BSOS-school makkelijker te maken voor de ouder:

Figuur 54: Behoeften van ouders bij de overgang naar groep 3

Daarnaast kwamen de volgende punten duidelijk naar voren:

- Schippersouders en hun kinderen zitten in een andere situatie dan walkinderen en hun ouders. De behoeften van de schippersouders zijn dan ook anders dan die van walouders.
- Het is wenselijk dat het eerste initiatief tot kennismaken vanuit de school komt. Vervolgens is het wenselijk dat ouders daarop reageren.
- Mentoren kunnen meer in gesprek gaan met ouders over de overstap en hen stimuleren contact te zoeken met de vervolgschool voor een vroege kennismaking.
- De houding van de leerkracht naar het kind en de ouder op maandagochtend is het beeld wat de ouder die week meeneemt naar boord. Het is goed om je daar als leerkracht heel bewust van te zijn.
- Naast de behoefte aan ouderochtenden met schippersouders is er zeker ook een behoefte aan het bij elkaar brengen van de wal- en schippersouders in de klas.

Een week na de groepsdialogen heb ik alle deelnemers via een follow up de volgende vragen gesteld:

1. Heeft de dialoog je bewust gemaakt van hoe deelnemers van een van de andere deelnemende groepen (leerkrachten, mentoren en ouders) denken over de besproken situaties?
2. Ga je, n.a.v. de dialoog, komend schooljaar of wanneer een volgend kind naar groep 3 gaat, dingen anders doen?
3. Ga je iets wat je meegenomen hebt uit de dialoog delen met mensen uit de groep die je hebt vertegenwoordigd?
4. Wil je iets delen van wat je mee gaat nemen na de dialoog?

Ik heb een reactie gekregen van 12 van de 13 deelnemers dus van 92%.

Vraag	ja	nee
1	12	0
2	7	5
3	11	1
4	8	4

Op vraag 1 heeft iedereen 'ja' geantwoord. De dialoog heeft hen bewust gemaakt van de denkmodellen van de andere deelnemende partijen. Vooral de leerkrachten en mentoren geven concreet aan wat zij volgend schooljaar anders willen gaan doen. Ik plaats ter illustratie hieronder een reactie van een mentor, een leerkracht, en van een ouder. Alle reacties zijn te lezen in bijlage 7.

Leerkracht: 'Ik ben me weer even meer bewust van het belang van de dingen die we al doen, en wat ik meeneem om meer te doen is: Na ong. 6 weken een contactmoment met alle ouders. Met de wenmorgen ook een contactmoment voor de ouders plannen. De overdracht van het LOVK naar onze school wil ik ook bij aanwezig zijn. Nieuwe ouders/ gezinnen beter opvangen, zoals rondleiding, kennismakingsgesprek o.i.d.'

Mentor: 'nog bewuster met ouders spreken over de overgang en vragen wat ze daarin nodig hebben van mij. Ook mijn rol richting de ontvangende school/leerkracht zou ik graag nog verder uit willen diepen.'

Ouder: 'Het heeft mij zeker bewust gemaakt, dat het ook op een hele andere manier kan.'

H5 Conclusie en discussie

In dit hoofdstuk zal allereerst antwoord gegeven worden op de deelvragen alvorens de onderzoeksvraag te beantwoorden.

5.1 Beantwoording deelvragen

1: Zijn er overeenkomsten en of verschillen in de ouderoutines van de LOVK en de BSOS-scholen?

In hoofdstuk 2.2 schrijf ik dat uit onderzoek blijkt dat scholen met een duidelijke visie op de samenwerking met ouders, vinden dat de kwaliteit van de relatie met ouders is verbeterd (Bolks, 2011). Duidelijkheid schept men o.a. door bepaalde ouderoutines, activiteiten die ieder jaar terugkomen, te creëren (van de Berg et al, 2013 en De Vries, 2010). Ik heb de beleidsdocumenten van de vijf deelnemende BSOS-scholen geanalyseerd en de schoolgids van de LOVK.

In hoofdstuk 4.1.3 wordt duidelijk dat er drie ouderoutines zijn die bij zowel de LOVK als bij de meeste deelnemende BSOS-scholen aangeboden worden: intake, rapportgesprekken, boord/huis bezoek.

In de enquête geven de ouders aan dat zij een gesprek op school veel meer waarderen dan een gesprek aan boord of thuis. De vraag is dus hoe nuttig deze routine voor de andere partijen is en wil men deze routine in stand houden?

Bij de intake geeft bijna de helft van de ouders (47%) aan dat er geen vroegtijdige kennismaking met de leerkracht van groep 3 was en 42 % heeft dat als niet prettig ervaren. In de follow-up onder de deelnemers van de dialogen komt naar voren dat de leerkrachten zich daar nu meer bewust van zijn en begrijpen waarom dit belangrijk is voor de schippersouders. Zo geeft een leerkracht aan om volgend schooljaar tijdens de wenmorgen in groep 3 ook een moment voor kennismaken met de ouders in te gaan plannen. Mentoren geven aan dat zij ouders willen aanmoedigen om zelf op de leerkracht van groep 3 af te stappen.

Uit de analyses en groepsdialogen komen ook een aantal verschillen in ouderrouines naar voren. Ik noem hier de twee die ik als gespreksonderwerp heb meegenomen in de dialogen.

Twee BSOS-scholen hebben een communicatieplan voor de samenwerking tussen ouders en school. Uit de dialooggesprekken kwam naar voren dat een van de twee scholen het plan wel elk jaar door de leerkrachten laat lezen, maar het niet direct met de ouders bespreekt. Het plan is wel inzichtelijk voor ouders op de website. De vraag is of dat voldoende is? Zou het krachtiger zijn om het plan als leidraad te gebruiken bij de eerste kennismaking? Zodat er vanaf het eerste moment duidelijk is hoe de communicatielijnen lopen? Als er duidelijkheid is kan er bij miscommunicatie gekeken worden op welk vlak de problemen liggen. Daar kan dan gericht aan gewerkt worden. In de dialogen gaven de meeste mentoren van de LOVK aan dat zij het begin en het eind van het schooljaar de communicatie bespreken met de ouder. Daarnaast zal de mentor, als zij merkt dat de communicatie even niet lekker loopt, samen met de ouder over de communicatie praten. Schippersouders zijn dus gewend om met de mentor te praten over de communicatie. Dit is een mooie routine waarop de BSOS-scholen verder kunnen bouwen, zodat op dat gebied een doorgaande lijn in ouderbegeleiding ontstaat.

Drie van de vijf BSOS-scholen organiseren een aantal keer per jaar inloopmorgens voor schippersouders. Deze morgens hebben vooral tot doel om in dialoog met elkaar te blijven. De ouders gaven bij de dialogen aan dat zij het waarderen als zij tijdens zo'n ochtend betrokken worden bij keuzes die er gemaakt moeten worden omtrent hun kinderen. Hier zie je de drie basisbehoeften van Stevens duidelijk in terug, autonomie (mogelijkheid om te kiezen), relatie (het samen doen) en competentie (gezien worden in wat de ouder weet en kan). Ook is het interessant als er een onderwerp besproken wordt wat hun kinderen aangaat bijvoorbeeld 'afscheid nemen'. Als de ochtend alleen gebruikt wordt om zakelijk informatie over te dragen, vinden ouders het minder nuttig. In de dialogen is verkend of er behoefte is aan een samenwerking tussen de LOVK en de BSOS-scholen om ouderochtenden te organiseren. Men heeft daar niet echt behoefte aan, omdat iedere school en heel andere cultuur heeft. De LOVK heeft dit jaar voor het eerst een ouderochtend georganiseerd. De ouders geven aan dit zeer te waarderen. De LOVK zou bij BSOS-scholen kunnen gaan kijken hoe zij de inloopmorgens organiseren. Als het mogelijk is om de ouderochtend bij de LOVK in een zelfde soort frame te gieten als de inloopmorgens op de BSOS-scholen zou dat weer een doorgaande ouderoutine kunnen worden.

2: Hoe kijken schippersouders met kinderen op BSOS-scholen terug op de overstap van de LOVK naar een BSOS-school?

Uit de enquête (figuur 15) blijkt dat 71% van de ouders moeite heeft gehad met de overstap van de LOVK naar de BSOS-school. De meeste ouders geven aan dat vooral de BSOS-school meer had kunnen doen om de overgang van de ouders gemakkelijker te maken. In figuur 16 heb ik duidelijk gemaakt wat de behoeften van de ouders zijn op dit vlak.

Bij het beantwoorden van deelvraag 1 gaf ik al aan dat bijna de helft van de ouders een vroegtijdige kennismaking met de BSOS-school gemist heeft. In de dialooggroepen kwam dit ook duidelijk naar voren. Hier ligt een mogelijkheid voor de BSOS-scholen. Hoe geven collega BSOS-scholen de eerste kennismaking vorm? Een school nodigt bijvoorbeeld bij de wenmorgen in groep 3 ook de ouders uit.

Bij de follow-up geven de leerkrachten aan zich nog meer bewust te zijn van het feit dat schipperskinderen en hun ouders in een andere positie verkeren dan walkinderen en hun ouders. Schippersouders brengen hun kind voor een week naar het internaat en school. Walouders zien hun kinderen iedere dag. Het is goed om te beseffen dat schippersouders een andere benadering nodig hebben dan walouders. Er is meer behoefte aan persoonlijk contact met de leerkracht de eerste periode van groep 3 vooral over de sociaal emotionele ontwikkeling van hun kind.

3: Kan ik een verandering teweeg brengen in de samenwerking tussen de LOVK, BSOS-scholen en schippersouders door de mentale modellen van de drie deelnemende partijen te mixen met behulp van dialooggroepen?

Ja, dat kan ik. Verandering begint met bewustwording. Uit de follow-up blijkt dat vier van de vijf leerkrachten, die ieder een BSOS-school vertegenwoordigen, kennis die zij opgedaan hebben in de dialogen gaan delen met de collegae. Hierbij noemt men vooral de bewustwording van de behoefte aan intensief contact met de leerkracht de eerste weken in groep 3. Een leerkracht noemt een aantal punten die zij volgend schooljaar anders wil gaan doen i.v.m. de kennismaking met de schippersouders. Een andere leerkracht wil het evalueren van de communicatie met de ouders op gaan pakken en het fenomeen inloopmorgens voor schippersouders nader gaan onderzoeken. De mentoren zijn zich meer bewust geworden van de grote overgang voor de ouders en geven aan hier in hun ouderbegeleiding meer aandacht aan te willen geven. Er is ook gesproken over een warme overdracht van de schippersleerlingen. Dit gebeurt al op een aantal scholen. Een leerkracht van groep 3 ontdekte dat zij eigenlijk voortaan bij die overdracht wil zijn, nu zit alleen de ib-er erbij. Een andere leerkracht gaf aan dat er op haar school geen warme overdracht is, maar dat zij dat wel zou wensen. Zij gaat hierover in gesprek met de ib-er van haar school. Ouders geven aan zich door de dialoog nu bewust te zijn van hoe de mentoren en leerkrachten er in staan. Ook vinden zij het verhelderend om te horen hoe andere BSOS-scholen de kennismaking en communicatie vormgeven. Of ze zelf bij een volgend kind wat naar groep 3 gaat dingen anders zouden doen, kunnen ze zog niet goed aangeven.

4: Op welke wijze kan ik het proces begeleiden van bewust worden van elkaars verschillende mentale modellen en werkwijzen?

Het leiden van groepsdialogen met leerkrachten, mentoren en ouders is een manier om het proces te begeleiden om deelnemers bewust te maken van elkaars verschillende mentale modellen. De documentenanalyse en de analyse van de ouderenquête gaven mij van te voren een inkijk in de denkwereld van alle drie de partijen. Vanuit dat startpunt ben ik de dialogen gaan voorbereiden en leiden. Om de verschillende denkmodellen voor iedereen duidelijk boven tafel te krijgen, heb ik tijdens de gesprekken de communicatietechniek luisteren-samenvatten-doorvragen (LSD) toegepast.

5.2 Beantwoording onderzoeksvraag

Op welke manier kan ik de samenwerking tussen de BSOS-scholen en de LOVK beïnvloeden zodat de schippersouders, die met hun kind de overstap maken van de LOVK naar een BSOS-school, een doorgaande lijn in de ouderbetrokkenheid ervaren?

Vertegenwoordigers van ouders, LOVK en BSOS-scholen met elkaar in gesprek brengen, heeft een bewustwordingsproces op gang gebracht bij alle drie de partijen. De deelnemers

zijn van plan in de toekomst dingen anders te gaan doen t.b.v. een doorgaande lijn in ouderbetrokkenheid voor schippersouders die de overstap maken van de LOVK naar een BSOS-school. Bij de LOVK kan ik ervoor zorgen dat het onderwerp op de agenda van de mentorvergaderingen staat. De invulling van de ouderbegeleiding blijft iets persoonlijks, daar heb ik geen inspraak op. Het onderzoek is gedaan met vertegenwoordigers van vijf verschillende BSOS-scholen met ieder een totaal eigen cultuur. Ik heb geen invloed op in hoeverre veranderingen daadwerkelijk doorgevoerd gaan worden. Ik hoop dat door de mensen die kleine veranderingen gaan toepassen op hun school of in het mentoraat er een soort sneeuwbaaleffect zal gaan ontstaan. Dat de deelnemers van de dialooggroepen als een soort change-agent op de werkvloer zullen zijn. Ik ben gevraagd door de BSOS-scholen om volgend schooljaar op hun algemene ledenvergadering een presentatie te komen geven over de uitkomsten van mijn onderzoek. Ook heeft het managementteam van de LOVK mij gevraagd om het onderwerp op de mentorvergadering te bespreken. Zo hoop ik meer mentoren en scholen in beweging te krijgen met als doel een doorgaande lijn te creëren in ouderbetrokkenheid voor de schippersouders.

H6 Evaluatie

Ik ben van mening dat dit onderzoek een belangrijke bijdrage geleverd heeft aan het opstarten van een verbeterproces bij de LOVK en de BSOS-scholen. Er is aan beide kanten bereidheid om dingen anders te doen zodat de overgang tussen beide scholen voor schippersouders geleidelijker zal kunnen gaan verlopen. Tegelijkertijd heeft het mij als persoon geholpen om mijn begeleidingsvaardigheden verder te kunnen ontwikkelen.

Vanuit de theorie ben ik me bewust geworden van het belang van herkenbare ouderrouines bij de LOVK en de BSOS-scholen voor het creëren van een doorgaande lijn in ouderbetrokkenheid. De drie basisbehoeften van Stevens (2004), autonomie, relatie en competentie, die ten grondslag liggen aan ouderbetrokkenheid 3.0, heb ik gebruikt als basis in de dialogen. Zowel de ouder, de mentor als de leerkracht heeft de keuze om dingen anders te doen, samen hebben we gezocht naar nieuwe mogelijkheden. Je kunt als school heel veel voor ouders bedenken maar echte ouderbetrokkenheid ontstaat pas als de ouder zich serieus genomen voelt worden, als ze gezien wordt in wat ze kan en keuzes mag maken m.b.t. haar kind.

Binnen dit onderzoek heb ik een begeleidende rol aangenomen, waardoor ik niet mezelf, maar vooral de ander in zijn kracht gezet heb. Ik heb tijdens de gesprekken mensen aangemoedigd om hun kant van het verhaal te delen. Ik heb iedereen serieus genomen en gevraagd naar wat mogelijk en niet mogelijk is en wensen uit laten spreken. Heel bewust heb ik mijn rol als mentor uitgeschakeld en geluisterd naar de anderen zodat ik mijn begeleiding in de dialogen hierop kon aanpassen. Dit heeft mij geleerd om dit onderzoek aan te laten sluiten bij de behoeftes van de ouders, de leerkrachten en de collega-mentoren. Als onderzoeker blik ik trots terug op het leiden van de dialogen en op de voornemens van de deelnemers voor volgend schooljaar die in de follow-up genoemd worden.

Literatuurlijst:

- Bakker, J., Denessen, E., Denissen, M. & Oolbekkink-Marchand, H. (2013). *Leraren en ouderbetrokkenheid. Een reviewstudie naar de effectiviteit van ouderbetrokkenheid en de rol die leraren hierbij vervullen* (p. 64). Nijmegen: Radboud Universiteit Nijmegen.
- Barton, A., Drake, C., Perez, J., St. Louis, K. & George, M. (2004). *Ecologies of parental engagement in urban education*. Educational Researcher, 33 (4), 3–12.
- Beek, S., Rooijen, A. & Wit, C. de (2007). *Samen kun je meer dan alleen. Educatief partnerschap met ouders in primair en voortgezet onderwijs*. www.kpcgroep.nl/ ouders en school, geraadpleegd 04-05-2009.
- Berg, I. van den. Christiaanse, H. Dankers, L. Groot-Ketelaars, E (2013) *Succes! met ouders*. Barcelona: Eduforce.
- Bolks, T. (2015). *Professioneel communiceren met ouders*. Amsterdam: Boom Lemma uitgevers.
- Bronfenbrenner, U. (1979). Toward an experimental ecology of human development. American Psychologist, 32, 513-531
- Cauffman, L., Dijk, D.J. van (2011). *Handboek oplossingsgericht werken in het onderwijs*. Amsterdam: Boom Lemma uitgevers.
- Deci, E.L. & Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic Motivation and Self-determination in Human Behavior*. Berlijn: Springer Science + Business Media.
- Epstein, J.L. & Associates (2009). *School, Family, and Community Partnerships. Your Handbook for action*. California: Corwin Press.
- Forum, Instituut voor multiculturele Vraagstukken. *Een handreiking VVE, een doorgaande lijn in ouderbetrokkenheid van voorschool naar vroegschool*. Utrecht.
- Greenwood, D. & Levin, M. (2007). *Introduction to Action Research. Social Research for Social Change*. Thousand Oaks: Sage.
- Harinck, F. (2015). *Basisprincipes praktijkonderzoek*. Antwerpen – Apeldoorn: Garant.
- Houten, D. van (2005). *Onderwijs in een gevarieerde samenleving*. Speech op WOSO miniconferentie, Amersfoort 24 januari 2005.
- Jeynes, W. (2010). *The salience of the subtle aspects of parental involvement and encouraging that involvement: implications for school-based programs*. Teachers College Record, 112 (3), 747–774
- Kahneman, D. (2011). *Thinking, fast and slow*. London: Penguin Books.
- Lange, R. d., Schuman, H., & Montesano Montessori, N. (2011). *Praktijkgericht onderzoek voor reflectieve professionals*. Antwerpen: Garant
- Lieshout, F., Jacobs, G., & Cardiff, S. (2017). *Actie onderzoek. Principes voor verandering in zorg en welzijn*. Assen: Koninklijke Van Gorcum.

- Lusse, M. (2013). *Een kwestie van vertrouwen. Een ontwerpgericht onderzoek naar het verbeteren van contact met ouders in het 'grootstedelijk' vmbo als bijdrage aan preventie van school uitval*. Rotterdam: Rotterdam University Press.
- Mortelmans, D. (2009). *Handboek kwalitatieve onderzoeksmethoden*. Leuven / Den Haag: Acco
- Onderwijsraad (2010). *Ouders als partners. Versterking van relaties met en tussen ouders op school*. Den Haag: Onderwijsraad.
- Reekers, M., & Spijkerman, R. (2010). Professionele gespreksvoering (h1, pp. 3-10). Amsterdam, Nederland: Pearson Education Benelux bv.
- Reitsma, M. & Wit, C. de, (2012). *Doelgericht werken aan en vanuit partnerschap tussen school en ouders*. Te vinden via: <https://www.leraar24.nl/api/publication/4982/file>
- Saunders, M., Lewis, P., & Thornhill, A. (2015). *Methoden en technieken van onderzoek*. Amsterdam: Pearson Benelux BV
- Schuiling, G., & Vermaak, H. (2017, maart 8). Four contexts of action research: *Crossing boundaries for productive interplay*. Opgeroepen op april 24, 2017, van [hansvermaak.com](http://hansvermaak.com/wp-content/uploads/IJAR-2017-Four-contexts-SHAREVERSIEMarch-8-DEF.pdf): <http://hansvermaak.com/wp-content/uploads/IJAR-2017-Four-contexts-SHAREVERSIEMarch-8-DEF.pdf>
- Stevens, L. (red.) (2004). *Zin in school*. Amersfoort: CPS.
- Swet, J. van (2014). *Leerkracht in Samenwerken. Professioneel samenwerken met de omgeving aan ontwikkelingskansen van leerlingen*. Tilburg: Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg, lectorale rede. Te vinden via <https://fontys.nl/Over-Fontys/Fontys-OpleidingscentrumSpeciale-Onderwijszorg/Lectoraat-Leerkracht-in-Samenwerken-1/LectoraleRede-6.htm>
- Tijmstra, J. & Boeije, H. (2011). *Wetenschapsfilosofie in de context van de sociale wetenschappen*. Amsterdam: Boom Lemma.
- Turnbull, A. P., Turnbull, H. R., Erwin, E., Soodak, L., & Shogren, K. (2011). *Families, professionals, and exceptionality: Positive outcomes through partnerships and trust* (6th ed.). Upper Saddle River, NJ: Merrill
- Vane, S. (2013). *Werken met de roos van Leary*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers.
- Verhofstadt-Deneve, L., & Geert, P. van (1995). *Handboek Ontwikkelingspsychologie. Grondslagen en theorieën*. Houten/Diegem: Bohn Stafleu Van Loghum.
- Vries, P.de (2010). *Handboek Ouders in de school*. Amersfoort; CPS Onderwijsontwikkeling en advies.
- Vries, P. de (2017). *Ouderbetrokkenheid 3.0, editie basisonderwijs*. Amersfoort, Nederland: CPS onderwijsontwikkeling en advies.
- Watzlawick, P., Beavin, J.H. & Jackson, D.D. (2001). *De pragmatische aspecten van de menselijke communicatie*. Houten/Diegem: Bohn Stafleu Van Loghum.

Bijlage 1 Vormen van Ouderbetrokkenheid volgens de Vries

De Vries (2017) geeft ouderbetrokkenheid in scholen weer in drie vereenvoudigde concepten:

Ouderbetrokkenheid 1.0

De school zendt informatie naar de ouders. Het gaat om eenzijdige communicatie: de school bepaalt het moment, de vorm en de inhoud.

Ouderbetrokkenheid 2.0

De school zendt informatie naar de ouders en de ouders kunnen informatie terugzenden. De informatie is een verzameling van tweezijdig zenden, zonder dat er sprake is van samenwerking. Hierdoor is er niet altijd sprake van werkelijk contact.

Ouderbetrokkenheid 3.0

De school en de ouders delen en zoeken samen naar nieuwe informatie met een doel voor ogen dat voor beide helder is: de ontwikkeling van het kind. Bij Ouderbetrokkenheid 3.0 gaat het dus niet alleen om (elkaar) informeren maar om samenwerken.

CPS

Onderwijsontwikkeling en advies

Criteria Ouderbetrokkenheid 3.0 ©

Versie primair en voortgezet onderwijs

1. De school heeft met ouders een heldere visie op samenwerking geformuleerd. Uit alle informatie van de school aan ouders blijkt hoe belangrijk de school het samenwerken met ouders vindt. Ook in het gedrag van de medewerkers van de school is de visie op ouderbetrokkenheid zichtbaar.
2. De school laat zien dat leraren, leerlingen en ouders actief betrokken worden bij het schoolbeleid. Bijvoorbeeld door middel van panelgesprekken met ouders, een leerlingenraad, een brainstorm tussen leraren, leerlingen en hun ouders over een bepaald beleidsthema, enzovoort. Leraren, leerlingen en ouders weten wat er met hun inbreng gebeurt.
3. Op school is aan alles te merken dat leraren, leerlingen en ouders welkom zijn op school.
4. Ouders en leraren werken voortdurend samen om het leren en een gezonde ontwikkeling van leerlingen te ondersteunen, zowel thuis als op school.
5. Gesprekken tussen leraren, leerlingen en ouders worden vanuit gelijkwaardigheid gevoerd. Iedereen heeft zijn eigen actieve inbreng. Leerlingen zijn zoveel mogelijk bij alle gesprekken aanwezig. De plaatsen waar gesprekken worden gevoerd zijn voor iedereen comfortabel en gelijkwaardig en er is voldoende tijd voor alle deelnemers.
6. Leraren, leerlingen en ouders voelen zich verantwoordelijk voor elkaar en zijn daarop aanspreekbaar. Zo wordt er respectvol over elkaar gesproken zowel binnen als buiten de school. Voor leraren, leerlingen en ouders die buiten de groep dreigen te vallen voelt iedereen zich verantwoordelijk.
7. Het leerlingendossier is toegankelijk voor leraren en ouders. Ouders worden uitgenodigd informatie toe te voegen.
8. De school laat zien open te staan voor verbeter suggesties en gaat op een transparante manier om met klachten. Iedereen kan zien welke (officieel) gemelde klachten er zijn en wat er met deze klachten gebeurt. Natuurlijk worden privacy regels hierbij in acht genomen.
9. Ouders zijn aanwezig bij de startgesprekken en op de andere samen afgesproken contactmomenten. Daarbij is helder voor school en ouders wanneer aanwezigheid verwacht wordt en waarom.
10. Wetten en schoolregels worden door de school actief en helder duidelijk gemaakt en door iedereen nageleefd (zoals leerplicht, ouderbijdrage, omgangsregels, enzovoort). De school heeft het basisarrangement van de inspectie.

Deze tien criteria van Ouderbetrokkenheid 3.0 zijn gebaseerd op de zes standaarden van PTA (Parent Teacher Association), www.pta.org.

Versie 27 maart 2015 © CPS Onderwijsontwikkeling en advies

Bijlage 2 Axiaal coderen beleidsdocumenten BSOS-scholen en LOVK m.b.t. ouderbetrokkenheid

Communicatie activiteiten op de vijf deelnemende BSOS-scholen:

Kennismaken met ouders	
Intakegesprek mei groep 2 met leerkracht groep 3	2
Na aanmelding kennismakingsgesprek tussen directeur en beide ouders	1
Na aanmelding email met uitnodiging voor kennismakingsavond groep 3 in nov groep 2	1
Kennismakingsavond voor groep 3 nov groep 2 met alle schippersouders	1
Startgesprek begin groep 3 met leerkracht op school of via telefoon	1
Eerste Kennismaking op ouderavond begin groep 3 samen met alle ouders	1
Begin van het jaar mag de ouder 1 ochtend meedraaien in groep 3	1
Zodra leerling is aangemeld uitnodiging voor bezoek om kennis te maken met de school	1
De leerkracht komt, indien mogelijk, een keer op boordbezoek, begin groep 3	3
Groep 3 leerkracht in februari of mei aanwezig bij kennismaking dag op het internaat	1
Communicatie met ouders algemeen	
(Digitale) nieuwsbrief en info op website	5
Concrete post op vrijdagmiddag mee naar huis	1
Belangrijke post via email naar de ouders	1
Schoolgids	1
Communicatie tussen de leerkracht van groep 3 en de ouders	
Gevoelige informatie persoonlijk of via de telefoon bespreken met ouders	1
Informatie omtrent gedrag en leren direct met ouders bespreken niet via internaat	2
Na de eerste schoolweek, telefonisch contact met de ouders. Indien wenselijk wordt deze contactvorm voor een aantal weken verlengd.	1
Na de eerste leestoets telefonisch contact met de ouders	1
Intensief email contact tussen leerkracht en schippersouders	1
Samenwerken met ouders	
Per email wekelijks info uit de klas met eventueel huiswerk	2
Maandag huiswerk op de website bijwerken en op papier meegeven naar internaat	1
Communicatieplan ontwikkeld voor alle ouders en medewerkers van de school	2
Vaste bespreekmomenten zorgleerlingen met ouders, leerkracht en internaat	1
Aparte afspraak voor gesprek met ouders van zorgleerlingen	3
Ouders uitnodigen als het kind besproken wordt in het zorg advies team	1
Bij elk rapport(3x) een contactmorgen voor de schippersouders/ persoonlijk gesprek met groepsleerkracht.	1
Per jaar aantal inloophmorgens voor schippersouders, om met elkaar in dialoog te blijven	3
Rapportgesprekken	5
Iedere vrijdagmiddag na schooltijd inloop voor schippersouders in de klas	2
Eens in de 4 jr. enquête oudertevredenheid	1
Samenwerken met LOVK	
Regelmatig contact tussen mentoren en groep 1 en 2 leerkrachten	3
Overdrachtsgesprek voor groep 3 met mentor/ib-er LOVK	4
Mogelijkheid om n.a.v. Onderwijskundig rapport contact met mentor op te nemen	1
Bij kinderen met speciale onderwijsbehoeften in gesprek met LOVK en ouders	1
Mentoren worden okt/nov uitgenodigd om in groep 3 te komen kijken	1

Communicatie activiteiten bij de LOVK

Kennismaken met ouders
De mentor neemt contact met de ouders op als het 3 jaar is
Er volgt een boordbezoek met een intake
Communicatie met ouders algemeen
Peuter nieuwsbrief
Langsij (informatief, achtergrond informatie, leerzaam)
Algemene Website LOVK
Website zelflesgeven.nl
Email met info over activiteiten
Info brochure voor alle ouders met een kind die naar groep 3 gaat
Communicatie tussen de mentor en de ouder
2x per jaar boordbezoek
1x per 3-4 weken contact via email, WhatsApp, telefoon of persoonlijk
Samenwerken met ouders
Ouders en mentor schrijven beide observaties in het leerlingvolgsysteem KIJK!
Er is intensief contact met elkaar, onderhouden door de mentor
Mentor coacht de ouder in het zelf lesgeven
Als de ouder het wenst kan de mentor opvoedadvies geven
Samenwerken met BSOS-scholen
Mentoren schrijven voor de vervolgschool een Onderwijskundig rapport over de leerling
In het Onderwijskundig rapport wordt de BSOS leerkracht in de gelegenheid gesteld om contact met de mentor op te nemen

Bijlage 3 vragen online ouderenquête

Vragenlijst 'Als schippersouders terugkijken naar de overstap van de LOVK naar de BSOS-school'

Inleiding:

Ik wil u van harte uitnodigen om mee te werken aan mijn onderzoek voor de LOVK die ik doe vanuit de master EN opleiding die ik volg.

Mijn onderzoeksvraag luidt:

Op welke manier kunnen de LOVK en de BSOS-scholen samenwerken zodat ouders, die met hun kind de overstap maken van de LOVK naar de BSOS-school, een doorgaande lijn in ouderbetrokkenheid ervaren.

Uw kind zit inmiddels in een bovenbouwgroep van een BSOS-school. U bent een ouder die ervaring heeft met de overstap van de LOVK naar een BSOS-school. Ik ben heel benieuwd naar uw ervaringen. Hoe kijkt u terug op de tijd toen uw eerste kind net in groep 3 zat. Zijn er dingen die u graag anders had willen zien? Zijn er acties die de LOVK of de BSOS-school kunnen doen voor schippersouders die nog voor de deur van de BSOS-school staan?

De lijst is simpel gehouden. Bij de gesloten vragen verzoek ik u het antwoord aan te kruisen dat het beste uw mening weergeeft. Zet alleen een kruis **in** de hokken en **niet tussen** de twee hokken. De open vragen dienen om uw ervaringen nader toe te lichten. Maak daar zoveel mogelijk gebruik van, want dan geeft u ons een rijker beeld.

U kunt de lijst per email aan mij terug sturen. De antwoorden zullen anoniem verwerkt worden. Als u het prettiger vindt om geheel anoniem te blijven kunt u de lijst ook per post sturen naar Rieke Voorstad, Geldelozepad 46, 3311WE, Dordrecht. Ik wil u vragen om uiterlijk vrijdag 26 april de vragenlijst te retourneren.

De resultaten zullen in mijn onderzoek verwerkt worden. Als u interesse heeft in de uitkomsten kunt u een onderzoeksverslag bij aanvragen.

Bedankt voor uw medewerking,
Rieke Voorstad

In welke groep zit uw jongste kind? 5 -6- 7- 8
In welke groep zit uw oudste kind 5-6-7-8- hoger
(dan weet je hoe lang geleden de overstap is gemaakt)

Groep 2 LOVK

Kennismaken

Maakte de mentor vroegtijdig kennis met u als schippersouders? ja/nee
Heeft u dit als prettig ervaren? ja/nee

Wist de mentor hoe u uw hun kind zag (gedrag, leermogelijkheid, bijzonderheden) ja/nee

Was de achtergrond van het kind bekend bij de mentor? (samenstelling gezin, werk ouders, eventuele zorgen) ja/nee

Toelichting bij kennismaken mentor:

Communicatie

Hoe waardeerde u de verschillende frequenties van communiceren met de mentor:
Zet een cirkel om welke frequentie u het meest op prijs heeft gesteld.

Wekelijks contact - maandelijks contact - eens in de twee maanden contact

Hoe waardeerde u de verschillende vormen van contact met de mentor?
Zet de cijfers 1-7 achter de contactvorm, cijfer 1 plaatst u bij de contact vorm die u het prettigst heeft ervaren en 7 bij iets minder prettig en zo komt 7 bij minst prettig ervaren contactvorm.

Email
WhatsApp
Telefoon
Persoonlijk contact
Boordbezoek
Huisbezoek
Schoolbezoek

Was er ook contact met de mentor als alles goed ging? ja/nee

Werd slecht nieuws gedoseerd, in tussentijds contact, gebracht? ja/nee

Heeft u met de mentor gesproken over de onderlinge communicatie? ja/nee
Toelichting bij communicatie met de mentor:

Terug kijkend op de overstap van de LOVK naar de BSOS school

Ik vind dat de LOVK meer had kunnen doen om de overgang naar de BSOS-school gemakkelijker te maken voor ons als ouders. ja/nee
Toelichting:

Groep 3 BSOS

Kennismaken

Maakte de groep 3 leerkracht(en) vroegtijdig kennis met u als schippersouders? ja / nee
Heeft u dit als prettig ervaren? ja / nee

Wisten de groep 3 leerkrachten hoe u uw kind zag (gedrag, leermogelijkheid, bijzonderheden) ja/nee

Was de achtergrond van het kind bekend bij de groep 3 leerkracht(en)? (samenstelling gezin, werk ouders, eventuele zorgen) ja/nee

Was er contact met de groep 3 leerkracht ook als alles goed ging? ja/nee
Toelichting bij kennismaken groep 3 leerkracht(en)

Communicatie

Hoe waardeerde u de verschillende frequenties van communiceren met de groep 3 leerkracht(en)?

Zet een cirkel om welke frequentie u het meest op prijs heeft gesteld.

Wekelijks contact - maandelijks contact - eens in de twee maanden contact

Hoe waardeerde u de verschillende vormen van contact met de groep 3 leerkracht(en)?
Zet de cijfers 1-7 achter de contactvorm, cijfer 1 plaatst u bij de contact vorm die u het prettigst heeft ervaren en 2 bij iets minder prettig en zo komt 7 bij minst prettig ervaren contactvorm.

Email

WhatsApp

Telefoon

Persoonlijk contact

Boordbezoek / Huisbezoek

10 minuten gesprek op school

Ouderavond in groep 3

Werd slecht nieuws gedoseerd, in tussentijds contact, gebracht? ja/nee

Heeft u met de groep 3 leerkracht(en) gesproken over de onderlinge communicatie? ja/nee
Toelichting bij communicatie met de groep 3 leerkracht(en):

Terug kijkend op de overstap van de LOVK naar de BSOS school

Ik heb moeite gehad met de overstap van de LOVK en het zelf alles weten van de ontwikkeling van mijn kind naar de BSOS-school als niet prettig ervaren. ja/nee
Toelichting:

Ik vind dat de BSOS-school meer had kunnen doen om de overgang gemakkelijker te maken voor ons als ouders. ja/nee
Toelichting:

Bijlage 4 uitkomsten open vragen ouderenquête

7. Toelichting_bij_kennismaken_mentor::

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13 Het overleden van onze zoon Emanuel, en dat wij vanuit Duitsland zijn.

14

15 Juf Diana Westerveld was enorm gemotiveerd en was een echte ervaringsdeskundige te noemen. De kinderen hebben zich altijd erg op hun gemak gevoelt als zij er was

16

"17 Wij kenden elkaar heel goed de mentor is zelfs een keer een dag meegevaren.

Ook hebben we het altijd heel prettig ervaren hoe lovk omgaat met kinderen van allerlei achtergronden .

Voorheen gingen de kinderen allemaal naar dezelfde lovk school .

Wij hebben nu gekozen voor een reformatorische school wat de lovk niet is en dat is best een groot verschil maar daar gaat de lovk heel respectvol mee om"

18

19 Bij onze mentor van de oudste dochter die nu in groep 3 zit ging het heel makkelijk. Ze ging van achter op het schip(bij mn schoonouders voor de jongste 2) naar ons vooronder voor onze oudste dochter. Dus ik kende haar al n paar jaar

20

21

22

23

24

25

26

27

28

"29 Dat ging prima, en voldoende achtergrondkennis etc etc.

Makkelijk goed gesprek"

30

31

32

33

34

35

36

37

38 Open gesprek, goede eerste indruk

39

"40 Geweldige tijd geweest zeker als ze naar boord kwamen en samen met de kind(eren) gingen knutselen, lezen en een spelletje doen.

Vele jufs (Marja ,Marjo, Diana, Heleen) aan boord geweest en bij allemaal kon je je verhaal kwijt en kwamen hun met tips en ideën."

41 Doordat de oudste kinderen ook al via lovk les kregen enz was alles bekend

42 Bij beide kinderen een hele fijne en vriendelijke mentor.

43

44

45

46 Het werkt twee kanten op. Ouders moeten de mentor op de hoogte stellen van alles wat betrekking heeft op het leerproces/ ontwikkeling van het kind. De mentor moet de ouders op de hoogte stellen wat de mogelijkheden zijn binnen de LOVK en wat de ouder kan verwachten van de begeleiding en ondersteuning van de mentor en het LOVK. De verwachtingen moeten aan beide kanten worden uitgesproken.

47

14.

Kwam_de_meest_voorkomende_vorm_van_communicatie_met_de_mentor_overeen_met_de_vorm_die_u_prettig_vond?

1

2 Ja via WhatsApp

3

4

5 Ik vind dit een hele moeilijke vraag, eigenlijk vind ik alle manieren van communicatie prettig. Het ligt ook een beetje aan de situatie, soms had het geen haast en was een mailtje prettig, iets persoonlijk zoals uitslag van dokter was prettig omdat even op school of telefonisch te doen.

6 Ja, kwam overeen.

7 ja

8 ja

9

10

11 ja, er is veel app contact

12

13

14

15 Ja helemaal. Ik vind het een wat lastige vraag. Voor werkjes door sturen en kort een afspraakje is app gewoon super. Bevindingen delen en de stand van zaken, hoe ver zijn enz. is mail heel fijn. Wil je het kind zien en wat met hem doen is eens per jaar aan boord in z'm eigen omgeving wenselijk. Ongetwijfeld zijn er gezinnen zo druk of slordig dat de mentor aan boord direct ziet dat het kind daar niet kan leren. Wij vinden het verder juist super fijn dat de Mentor soms ons kind op het Zwanenmeer even bezoekt en met het kind daar werkt of een test doet. Eigenlijk is dus alles goed. Eerder hadden we 1 telefoon en toen vond ik telefonisch contact niet fijn. Je bent soms niet graag langdurig bezet. Werk gaat voor

16 Ja hoor net wat op dat moment nodig is of beste uitkomst

"17 Nee onze kinderen gingen naar school zo vaak het kon maar dat was niet ontzettend vaak , maar ze gingen graag.

De mentor kwam regelmatig langs dat vonden ze ook echt leuk, maar omdat wij meestal heel ver weg voeren kwam dat ook niet heel vaak voor.

Dus bleef er destijds weinig anders over dan telefonisch contact of per brief of per mail.

WhatsApp hadden we toen niet maar zouden we ook zeker gebruikt hebben.

Dus dat ligt niet aan wat wij of de mentor het prettigste vonden maar aan de omstandigheden."

18

19 Ja ik sprak de mentor regelmatig. Omdat het toen nog op Robbenoord was

20

21

22

23

24

25

26

"27 Ja. Als er direct iets vermeld moest worden of waar adequaat op gereageerd moest worden, dan ging dat vaak via de beste weg (WhatsApp en telefoon). Maar bij verwerking van de gemaakte werkjes werkte de e-mail weer fantastisch.

De kinderen vinden het geweldig als de mentor aan boord komt. Maar is niet altijd haalbaar. Dan voldoet een ontmoeting op school ook prima. De kinderen waarderen het enorm als hun mentor hun herkent en een klein praatje met ze maken."

28

29 Zeker geweten!

30 ja hoor, we hebben prima mentor.

31

32 Mentor was ook juf op Zwanejong, kids gingen regelmatig naar school. Contact was er persoonlijk en tussendoor met regelmaat via WhatsApp en e-mail.

33 Ja zeker,

34

35

36 Ja over het algemeen wel

37 Ja zeker

38 WhatsApp werd toentertijd nog niet zoveel gebruikt, dus vooral via de mail. Dat ging prima!

39 Destijds mailden de mentor veel wat ik prettig vond.

40 Jazeker, veel vragen over de mail maar aan boord bijkletsen was het beste!

41

42 Alle vormen contact waren prettig.

43 Ja, wanneer het kind op school was, was er vaak wel even een ogenblik voor een praatje.

44 Contact is al tijdje terug maar altijd prettig geweest.

45 Ja, de mentor belde eens in de drie weken. Dat was genoeg voor mij. Af en toe kwam ze aan boord langs (2/3 keer per jaar denk ik) en dat was altijd erg fijn. Dat is het allerleukste contact, maar het is praktisch niet haalbaar om dat vaker te doen. Daarom heb ik dat contact niet het cijfer 1 gegeven.

46 Jazeker. Wij hebben als ouder een goede communicatie met de mentor op alle bovengenoemde mogelijkheden. Meestal hebben we wekelijks contact. De mentor is erg betrokken bij ons kind. Het is een hele prettige manier van samenwerken.

47 Jazeker. Meeste contact is er via WhatsApp, vervolgens op school en als laatste via de mail. Boordbezoek komt niet zo vaak uit, maar als je de mentor geregeld op school spreekt is dat ook bijna niet nodig.

18. Toelichting_bij_communicatie_met_de_mentor:

1

2

3

4

5

6

7 was/is goed

8 prettig en makkelijk contact

9

10

11

12

13

14

15 ingevuld bij 14: Voor werkjes door sturen en kort een afspraakje is app gewoon super. Bevindingen delen en de stand van zaken, hoe ver zijn enz. is mail heel fijn. Wil je het kind zien en wat met hem doen is eens per jaar aan boord in z'n eigen omgeving wenselijk. Ongetwijfeld zijn er gezinnen zo druk of slordig dat de mentor aan boord direct ziet dat het kind daar niet kan leren. Wij vinden het verder juist super fijn dat de Mentor soms ons kind op het Zwanenmeer even bezoekt en met het kind daar werkt of een test doet. Eigenlijk is dus alles goed. Eerder hadden we 1 telefoon en toen vond ik telefonisch contact niet fijn. Je bent soms niet graag langdurig bezet. Werk gaat voor

16

"17 Dat werd wel goed afgestemd ja wat het beste was.

In het begin hadden we niet eens een computer aan boord ging alles per post die we af en toe maar op konden halen of per telefoon.

Later was de email heel handig.

Bij de jongste hadden we nog geen WhatsApp maar zou ook heel makkelijk en leuk zijn geweest."

18

19 Persoonlijk gesprek is het fijnst. Af en toe een belletje tussendoor over het schoolwerk aan boord. En een mail met feedback over opgestuurde werkjes.

20

21

22

23

24

25

26

27 De communicatie met mijn mentor was fantastisch! We konden met elkaar lezen en schrijven. Ik heb dat als heel positief ervaren.

28

29 Ging perfect

"30 er was geen slecht nieuws.

en juist pas nog gesproken over communicatie, juist dat het zo perfect loopt. We weten elkaar te vinden als nodig is en niet voor elk wissewasje elkaar bellen o.i.d."

31

32

33 Communicatie ging altijd heel fijn, zelfs na de tijd van de LOVK

34 Mijn contact met de LOVK mentor is altijd goed geweest. Mijn kinderen hadden dan ook geen ?rugzakje? of problemen met leren. Het waren makkelijke en vriendelijke kinderen. Dus mijn contact was nooit intens met de mentor en er zijn nooit discussies geweest.

35

36

37

38 Het invullen van de Kijk-lijsten online, was niet fijn en niet goed bij te houden i.c.m. met ons werk. In communicatie met de mentor, is dit tot een goede tussenweg gebracht!

39

"40 Doordat ze veel aan boord kwamen leerde je elkaar kennen en zag ze de kinderen groot worden.

In schoolvakanties was het leuk als er een LOVK juf aan boord kwam zo zag ze ook de kinderen ontwikkelen na haar juf periode.

ook dan kon je met vragen bij hun terecht."

41

42 Het contact was altijd prettig. Het is niet altijd makkelijk om elke dag les te geven aan je kind dat niet altijd even veel zin heeft of soms heel weinig concentratie. De tips en het luisterende oor heb ik altijd enorm gewaardeerd én nodig gehad!

43

44 Was gewoon prima

45 De mentor is erg belangrijk. Het is heel fijn als het goed klikt met elkaar. Wij konden erg goed met elkaar opschieten. Onze mentor gaf ook weleens advies dat verder ging dan alleen de lesstof. De mentor weet heel veel van je. Ik kan me voorstellen dat het moeilijk is als er geen vertrouwen is tussen de ouders en de mentor, omdat ze zo in je gezin meekijkt.

46 zie het antwoord bij vraag 14

47

20. Mijn_suggesties_zijn:

1

2 Werd goed begeleid richting bsos.

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15 Diana Westerveld toentertijd niet. De huidige gaan we ter zijner tijd wel weer zien. Ik vond wel dat de kinderen vaak matig tot slecht scoren en vervolgens in groep 3 en 4 opkrabbelen en al snel gewoon mee kunnen. Bij onze 2e hadden ze het wel bij het juiste eind. Zit nu met een laag EQ op het speciaal onderwijs

16

"17 Onze jongste zit al in groep 6 dus het is al een paar jaar geleden dus wij kennen de huidige situatie niet meer maar de inzet en betrokkenheid was groot dus ga zo door.

Wij denken dat het grootste verschil wordt gemaakt door de ouders zelf.

Als je als ouders samen vaart zonder matroos en heel hard moet varen met lange dagen en er ook nog broertje[s] en zusje[s] zijn is er vaak te weinig tijd.

Plus waar de prioriteiten van de ouders liggen dat maakt ook een groot verschil."

18

"19 Het is allemaal heel heftig voor een schipperskind: van dag en nacht aan boord opeens zomaar 4 nachten weg en hele dagen naar school

Er zou ook meer aandacht moeten komen voor de broertjes of zusjes die aan boord achterblijven."

20

21

22

23

24

25

26

27 De overdracht is goed verlopen. Al hadden we niet de reactie van de achterblijvende kinderen aan boord verwacht. Zij waren er gewoon ziek van toen er een definitief naar het internaat ging. Als je het eerste kind brengt, weet je dat als ouders niet. En weet je ook niet goed hoe je er mee om moet gaan omdat je het internaat/schoolgaande kind graag zo intensief mogelijk wil volgen.

28

29

30

31

32

33

34 Het is prima verlopen. De mentor heeft de BSOS-school goed ingelicht over de voortgang van mijn kinderen. Mijn aanbeveling zou zijn om het op deze manier voort te zetten.

35

36

37

38 Zou het zo niet weten.... door ons werk kwamen we weinig op school, zeker met onze oudste zoon niet. Als er al eentje op school zit, is het contact vaker en makkelijker, ook de overstap van LOVK naar BSOS loopt dan eenvoudiger

"39 De LOVK vaart steevast een eigen koers.

Mijn ervaring leert dat ik echt mijn energie in moest zetten om een juiste keuze te maken betreffende het plaatsen in groep 2 of 3.

Het LOVK had hier een hele eigen mening in.

Met overleg met de basisschool is onze zoon destijds toch in groep 3 geplaatst. Ondanks het advies van LOVK om hem in groep 2 te plaatsen."

40 Bij ons jongste kind kwam zij er al snel achter dat hij dyslexie had en heeft heel veel tips en hulp aangedragen om het zo makkelijk mogelijk te maken en om hem zoveel mogelijk te helpen met oefeningen om de 'schade' te beperken.

41

42 Veel communiceren wat nu al veel gebeurt. Het is een spannende stap.

43

44

45

46 Het LOVK en de mentor doen er alles aan om de overgang naar de BSOS makkelijker te maken. De begeleiding is zeer goed. Er is al 2 keer een gesprek met de nieuwe school geweest zodat de nieuwe school op de hoogte is van de ontwikkeling van ons kind.

47

25. Toelichting_bij_kennismaken_groep_3_leerkracht(en):

1

2 Ze ging regelmatig al naar groep en 1 en 2 van de zelfde school dus leraren konden haar al.

3

4

5 Wij hebben zelf naar de school moeten bellen na de inschrijving of ze überhaupt stond ingeschreven en of we eens langs mochten komen om eens te kijken. De communicatie in het begin met de bsos was niet goed.

6

7

8 Alle gegevens over onze kinderen is keurig door de mentor aan de juf van Groep 3 overgedragen.

9

10 alleen de logeerweek gaat vooraf aan het naar school gaan daarbij is de overgang ontzettend groot eerst een op een leren bij mamma dan ineens 5 dagen naar school en dan voornamelijk gelijk heel veel leren in groep 3

11

12

13

14

15 In de klas ging het gewoon verder goed. Er zitten op onze school voor het basis onderwijs 32 leerlingen, Hoe kan de juf zich vooraf verdiepen in de achtergrond van deze leerlingen. Onze jongste nu is 4. Ik kan me niet voorstellen dat de juf van groep 2 in augustus zich bijzonder verdiept in Marieke als ze straks af en toe in groep 2 komt na de zomervakantie. Maar misschien heb ik het abuis. Ik heb er namelijk niet veel van gemerkt

16 pas bij eerste 10 min gesprek na paar weken, denk dat overdracht weinig mee gedaan word

"17 Dat heeft ook weer te maken met hoe vaak gaat jouw kind al naar de basisschool groep 1 en twee voor dat ze definitief met 6 jaar naar school gaan in groep 3.

Onze oudste is niet heel vaak geweest maar de jongere al vaker.

Maar als ze gingen dan gingen ze wel naar groep 1 of 2 dus kwamen ze ook niet bij de juffrouw in de klas waar ze in groep 3 naar toe gingen.

Maar dat is bij gewone walkinderen ook zo dus de juffrouw in groep 3 zal onze kinderen niet heel goed gekend hebben. toen ze naar groep 3 gingen maar dat hoeft geen probleem te zijn.

Als er dan bijvoorbeeld een wenmorgen of dag is dat groep 2 al een dagje naar groep 3 gaat moet je wel zorgen dat jouw kind er ook is en dat is ook wel gebeurd.

Maar niet veel meer dan dat.

Natuurlijk is er wel een overdracht vanuit lovk naar de basisschool en dat is goed verlopen"

18

"19 Ik had persoonlijke kennis maken vooraf zeker op prijs gesteld. Wal ouders lopen al vanaf groep 1 door de school die kennen ook de andere leerkrachten al.

Het is onze oudste en voor mij als moeder de school onbekend

Beetje alles zelf uitzoeken. Ik heb het gevoel dat we in het diepe werden gegooid"

20

21

22

23

24

25

26

27 Dit kwam alleen omdat er bijzondere aspecten waren rondom ons kind. Daarom werd er veel aandacht besteed aan de warme overdracht wat we heel prettig hebben ervaren. Maar in de meeste gevallen kom dit uiteraard niet voor. Als nieuwe ouders weet je dan amper welke juf/meester het kind krijgt en is het lastig om contact op te bouwen. Door de warme overdracht was de drempel laag. Daardoor zijn er nu korte lijnen met de leerkracht.

28

29 Wij hadden bewust gekozen om syndroom van Noonan niet gelijk te vertellen vanwege evt. stempel.

30

31

32 Oudste kind kreeg 1 juf en kwam in groep 3. Alles op tijd gezien en kennismemaakt. Niks mis mee. Jongste kind kreeg 2 juffen en kwam in groep 3/4. Bij kennismaking slechts 1 juf aanwezig (ik kende de tweede juf uiteraard wel, maar kind niet) en de doorstroming naar groep 3/4 was een dingetje. Niet qua lesstof (Lovk kind ligt ruim voor op walkinderen) maar qua drukte/orde in de klas.

33

34 Er zijn heel veel schipperskinderen op deze BSOS-school. De BSOS- school is hiervan op de hoogte en spelen hier goed op in. Door bijvoorbeeld op maandagmorgen de ouders rustig afscheid te laten nemen van de kinderen. En de kinderen met verdriet konden altijd bij de leerkracht terecht voor troost.

35

36 Met het naar groep 1 gaan hebben wij nog de meeste moeite, onze jongste gaat straks iedere maandag en vrijdag maar we horen wederom niks en moeten weer zelf bellen hoe en wat en waar hij komt. Ook moet je zelf maar weten of je er de eerste keer even bij blijft, er is geen officieel moment van wenning, dat stelt wederom teleur en is geen warm welkom voor de schipperskindjes

37 Er wordt geen kennis gemaakt zover ik weet

38 Samenstelling van gezin wel, een overzicht van wat onze zoon wist, ook, maar het persoonlijk contact heb ik wel gemist. We kwamen echt als 'vreemden'/ nieuwe op school. Na verloop van tijd investeerde de leerkracht juist wel extra tijd en kennismaking!

39 Onze zoon kwam in het hele schooljaar van groep 2, 2 dagen op school

40 wij probeerde zo veel mogelijk met de kinderen naar de schooltjes te gaan. Maar toen we met de oudste wisten welk internaat het ging worden is ze daar veel naar school geweest. En met de andere kinderen werd het alleen maar beter omdat die zagen hoe gezellig school was

41

42 Het kennismaken met groep 3 leerkrachten was (mijn kinderen zijn nu 13 en 9 jaar) toen helemaal niet aan de orde. Helemaal geen contact tot de eerste schooldag....teleurstellend!

43 Ik had niet het idee dat de leerkracht echt wist wat voor kind ze voor zich had.

44

45 Wij hebben niet speciaal kennis gemaakt, omdat we elkaar al kenden van vroeger. Maar de leerkracht was goed op de hoogte van de achtergrond van ons kind via de LOVK.

46 Op de Horizon is er een papieren overdracht geweest door de mentor van het LOVK. De school was niet op de hoogte van de ontwikkeling van Lars. Zij wisten alleen wat er op de overdracht stond.

47 Er is altijd in december een kennismakingsochtend op het internaat voor ouders en kinderen. Aansluitend is er 's middags de gelegenheid om op school kennis te maken. Die kennismaking is altijd in groep 2, omdat de kinderen ook tijdens de logeerweek daar naartoe gaan. Ik denk als de kinderen dan ook kennismaken met de groepsleerkracht van groep 3 dat het dan verwarrend wordt, en meestal ook nog wel een half jaar duurt. De eerste kennismaking met die leerkracht vindt meestal pas plaats op de wenmorgen van groep 3. En dan is het te hopen dat je schipperskind daar bij kan zijn. Als ouders doen we daar uiteraard ons uiterste best voor.

32.

Kwam_de_meest_voorkomende_vorm_van_communicatie_met_de_groep_3_leerkracht(en)_overeen_met_de_vorm_die_u_prettig_vond?

1

2

3

4

5 Er werd gecommuniceerd doormiddel van email en later Schoudercom, soms een praatje op het schoolplein, meer was ook niet nodig.

6

7 ja

8 we hebben op de toermalijn nu contact via Socialschools, een heel prettig systeem

9

10 in de meeste gevallen is er te weinig contact meestal als alles goed gaat hoor je niets of weinig ben wel erg blij met het contact wat ik nu heb met de jufs

11

12

13

14

15 Ja op zich wel. De school heeft geen contact per app. Dit komt gewoon niet voor. Bellen naar school kan prima, maar wanneer. Dus is mail het meest voorkomende. langs bij de juf kan ook, makkelijkst na afspraak.

16 op mail word netjes gereageerd, alleen je krijgt wat zeker de eerste weken in groep 3 jammer is weinig info hoe het op school gaat, op zich logisch met de grote klassen maar wel lastig als ze net naar groep 3 gaan

17 Ja maandag breng je je kind op school en vrijdag haal je ze weer op dus automatisch heb je wekelijks contact.

18

19 Ja

20

21

22

23

24

25

26

27 Ja er is ruimte voor diversen communicatie. Wederzijdse belangrijke gebeurtenissen of vermoedens worden in goed overleg gecommuniceerd.

28

29 Ja

30 Jazeker, als er iets was mailen we altijd eerst en kan dat evt. in een gesprekje of telefonisch uitgelegd worden. Maar dat is meestal niet nodig.

31

32 Communicatie en contact niks mis mee.

33 Ja, punt 30 ze zijn nooit thuis geweest

34 Ja! Als je vrijdag je kinderen ophaalde dan weten de kinderen weinig meer te vertellen dan alleen wat er op die dag gebeurd is. School schrijft elke week een overzicht van wat de kinderen geleerd en besproken hebben. Dit werkt super goed omdat je het dan specifiek over een bepaald onderwerp kan praten van wat er op school gebeurd is. En als wij, als ouders, daar nog vragen over hadden dan konden wij ook contact opnemen met de leerkracht.

35

36 Bij de 1 kregen we wekelijks een mail van de juf hoe het ging, wat ons ontzettend goed deed, bij ons 2e kindje hoorde we nooit niks, alleen als we er zelf over mailde.

37

38 Wij moesten zelf vaak het initiatief nemen op bv. maandagmorgen of vrijdagmiddag of via de mail om na te vragen hoe het ging en of er nog bijzonderheden waren

39 ja

40 Op school was een gesprek altijd mogelijk en via de mail kregen wij nieuws uit de klas en als er iets te doen was een uitnodiging om er ook bij te zijn.

41

42 Alle vormen van contact ervaar ik als prettig. Het is fijn om informatie te horen over je kind.

43 Op maandag en vrijdag bij school even vragen hoe het was gegaan die week, heb ik als prettig ervaren.

44 Was prima ook

45 JA

46 Het is door de grote klassen niet te doen om ouders telefonisch of vaker persoonlijker te spreken. Ik begrijp de leerkrachten hierin heel goed. Maar het verschil van het zicht op je kind aan boord en in groep 3 is zo groot. Ik had heel graag vaker informatie willen hebben over de ontwikkeling van Lars. Wij kregen vaak een algemene e-mail met wat er gedaan was in klas de afgelopen week. Het is in groep 3 gewoon rustig wachten en hopen dat het goed gaat. Ik zou veel meer inzicht willen hebben in de ontwikkeling van mijn kind de eerste paar maanden. Dit hoeft niet voor altijd of een half jaar. Gewoon alleen de opstart periode tot de Kerst of zo.

47 Jazeker. Als je 's maandags je kind in klas brengt is er soms even gelegenheid om te vragen hoe dat het gaat of op vrijdagmiddag na schooltijd. En een mail is ook altijd even prettig om een beeld te krijgen hoe je kind het doet op school.

35. Toelichting_bij_communicatie_met_de_groep_3_leerkracht(en):

1

2

3

4

5

6

7 goed

8 de eerste weken heeft de juf ons telefonisch op de hoogte gehouden, daarna was er op maandag altijd mogelijkheid om vragen te stellen en tussentijd is er altijd socialschools

9

10

11

12

13

14

15

16

17 Dat ging automatisch zo

18

19 Bellen doet ze bij bijzonderheden.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29 Is prima. Zoals die is

30

31

32

33 Prima communicatie, als je wat wil weten kan je zo naar de juf en als er vanuit hun iets is dan hoor je het ook

34 Door te zeggen dat wij deze vorm van communicatie enorm waarderen.

35

36 Zeker bij onze kinderen is een appje of mailtje met hoe het gaat en es een keer een leuke foto ontzettend fijn, wij horen dat dit op andere scholen wel veel wordt gedaan.

37

38 Leerkrachten stonden altijd open voor vragen of mails! Zelfs de directeur gaf (op zelfs alle uren van de dag) snel antwoord op onze mails!

39 Elke keer als mijn zoon op kwam was er de mogelijkheid om met de juf te spreken.

40 Prima contact en zeker met meerdere kinderen.

41

42 Zeer slechte communicatie toentertijd!

43

44 Ws prima

45 Er werd gezegd dat ik altijd mocht bellen of langskomen bij vragen.

46 Hele prettige juf gehad voor onze oudste twee jongens. Zij kan te allen tijde antwoord geven op vragen over de ontwikkeling van je kind. Dit vind ik echt heel knap als je er 30 in je klas hebt.

47

37. Toelichting_op_bovenstaande_vraag:

1

2 Ze zijn op de nieuwe school ook heel open over de ontwikkeling van het kind.

3

4

5 Ik vond het inderdaad moeilijk, dat we eerst alles wisten en nu ging ze mee de molen in. Alles was wel goed dus daar hoorde we weinig over. Iets meer over de ontwikkeling had misschien iets prettiger geweest. Zeker vanaf start tot aan de herfstvakantie.

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15 De LOVK is echt bijzonder ver met delen van ervaring en toetsing leerling. Hun kijk op de stand van zaken is zeer zuiver.

16

17 Ging prima zo

18

19 Van het zelf lesgeven en ontwikkelingen bijhouden van loslaten en af en toe een gesprekje en rapport

20

21

22

23

24

25

26

"27 Je weet als ouder juist heel veel over je kind. Het enige lastige is om al die kennis in losse onderdelen te splitsen. Maar juist daarin is de mentor gespecialiseerd. Als het nodig is, werken ze volop mee aan een warme overdracht en is er voor de ouder ruimte om de informatie aan te vullen.

Maar dat ik weet niet hoe dat is als er geen warme overdracht is geweest en het kind als een schoolvoorbeeld doorstroomt naar groep 3 zonder bijzonderheden."

28

29 Ging wat ons betreft prima

30

31

32

33

34

35

36 Wij maken onze kinderen 6 jaar lang 24 uur mee, we leren onze kinderen zelf een hele hoop, wij merkten dat de juffen dat lastig vonden in het begin

37

38 Het LOVK en de overzichten die je zelf had in de vorderingen van je kind waren geweldig. Op school moet je dat toch loslaten en het met een algemener overzicht doen

39

"40 Nee want school is heel belangrijk voor het kind dus zetten ik alles opzij om in die tijd veel bezig te zijn met de map.

Wel was het ene kind meer gemotiveerd dan het andere en soms leerde het kind meer van papa dan van mama juf!"

41

42 Het is een enorme overstap geweest! In groep 3 was er ineens veel minder overzicht op de ontwikkeling van onze kinderen. Ook tegelijkertijd de stap naar het internaat.

43

44

45 Niet echt moeite, maar ik moest er erg aan wennen dat ik nu niet meer precies wist, waar mijn kind mee bezig was op school.

46 In 1 keer alles loslaten en op je af laten komen. Ik hou van de controle over en ik vond het erg lastig dat ik geen inzicht meer had in de ontwikkeling van mijn kinderen. Ik zou graag meer inzicht willen hebben de eerste paar maanden in groep 3.

47 Alles verliep zoals verwacht.

39. Toelichting_op_bovenstaande_vraag:

1

2

3 Had bij voorgaande vragen in willen vullen. Maar kon niet terug in de lijst. Vooraf kennismaking ouders met groepsleerkracht zou wenselijk zijn. Dat is niet gebeurd. Dus achtergrond informatie is niet vooruit besproken.

4

5 Meer informatie omtrent een wendag, informatie middag had fijn geweest.

6

7

8

9

10

11

12

13

14

"15 Dat zou wel kunnen als er voldoende financiële middelen beschikbaar blijven en niet een klas uit 32 leerlingen zou bestaan. Maar als je start met een kleine klas moet je later weer combi maken of 2 groepen 3 starten. Onze directeur heeft zich er echt wel in verdiept. Maar klassen weer uit elkaar en samenvoegen of combi. Het vraagt echt wel het nodige. Wel is het zeer gewenst ja zelfs noodzakelijk dat in groep 3 een Juf is die behoorlijk kijk heeft op het sociale niveau van het schipperskind. Het gaat niet alleen voor het eerst heel de week naar school, maar moet ook heel de week weg van z'n ouders en omgeving. Dit vraagt absoluut extra aandacht.

Feitelijk is dat onmogelijk met zo'n grote klas. Ook teamleider onderbouw of klasse assistent kan dan eens praatje maken met het kind. Gewoon in de gaten houden."

16 vaker even een update mailen hoe het gaat in de klas

17 ging prima zo

18

19 Ze zijn al op de lovk gaan kijken over de manier van lesgeven. Zo kunnen ze beter inleven in het schipperskind

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29 Is goed zoals het is

30 internaat heeft ook belangrijke taak, om ouders wegwijs te maken! met alle nieuwe veranderingen. Voor ons is het nu bekend, bijna gaat het zesde kind naar groep 3.

31

32

33

34

35

36

37

38 Zeker de eerste weken was informatie overdracht aan ons, hoe het ging, en dan met name dat het vanuit school aangedragen wordt, fijn geweest!

39

40

41

42 Een veel betere kennismaking met elkaar. Een paar keer contact en een keer kijken in de klas en de boekjes hadden wij heel fijn gevonden.

43 Zeker de eerste weken is het fijn om te weten hoe het gaat met het kind in de klas. Je ziet je kind veel minder en soms vertellen ze zelf heel weinig, dus is dat best lastig.

44

45 Het was niet echt een probleem voor mij.

46 zie vraag 37

47

Bijlage 5: uitkomsten gesloten vragen ouderenquête

Respondent	1. In welke groep(en) heeft u kinderen op de BSOS						2. kinderen op LOVK		3. vroeg kennis Maken?	
	groep_3	groep_4	groep_5	groep_6	groep_7	groep_8	ja	nee	ja	nee
	58						41		35	
	21%	12%	21%	22%	9%	16%	71%	29%	100%	0%
totaal	12	7	12	13	5	9	29	12	35	0
1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0
3	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0
4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0
6	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0
7	1	0	0	0	1	0	1	0	1	0
8	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0
9	1	0	0	0	0	0	1	0		
10	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0
11	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0
12										
13	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0
14	0	0	0	0	0	0	0	0		
15	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0
16	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0
17	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0
18	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0
19	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0
20										
21	0	1	0	0	0	0	1	0		
22	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0
23	0	0	0	0	0	1	0	1		
24	0	0	0	1	0	1	0	1		
25	1	0	0	0	0	0	1	0		
26	0	1	0	0	0	0	0	1		
27	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0
28	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0
29	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0
30	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0
31	0	0	1	1	0	0	0	1	1	0

32	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0
33	0	0	0	1	0	1	0	1	1	0
34	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0
35										
36	0	0	1	0	0	1	1	0	1	0
37	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0
38	0	0	1	0	0	1	0	1	1	0
39	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0
40	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0
41	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0
42	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0
43	1	0	0	0	0	1	1	0	1	0
44	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0
45	0	1	0	1	0	0	1	0	1	0
46	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0
47	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0

4. was dit prettig		5. wist de mentor		6. was de achtergrond		8. Welke frequentie van contacten met de mentor		
ja	nee	ja	nee	ja	nee	Wekelijks contact	Maandelijks contact	Eens in de 6 weken contact
35		34		35		35		
100 %	0%	100 %	0%	100 %	0%	9%	63%	29%
35	0	34	0	35	0	3	22	10
0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	0	1	0	1	0	1	0	0
1	0	1	0	1	0	0	0	1
0	0	0	0	0	0			
1	0	1	0	1	0	0	1	0
1	0	1	0	1	0	0	1	0
1	0	1	0	1	0	0	1	0
1	0	1	0	1	0	0	1	0
1	0	1	0	1	0	0	0	1
1	0	1	0	1	0			
1	0	1	0	1	0	0	0	1
1	0	1	0	1	0	0	1	0
1	0	1	0	1	0	0	1	0

1	0	1	0	1	0	0	1	0
1	0	1	0	1	0	0	1	0
1	0	1	0	1	0	0	1	0
1	0	1	0	1	0	0	1	0
1	0	1	0	1	0	0	0	1
1	0	1	0	1	0	0	1	0
1	0	1	0	1	0	0	1	0
1	0	1	0	1	0	0	1	0
1	0	1	0	1	0	0	1	0
1	0	1	0	1	0	0	0	1
1	0	1	0	1	0	0	1	0
1	0	1	0	1	0	0	0	1
1	0	1	0	1	0	1	0	0
1	0	1	0	1	0	0	1	0
1	0	1	0	1	0	0	1	0
1	0	1	0	1	0	0	1	0
1	0	0	0	1	0	0	0	1
1	0	1	0	1	0	0	1	0
1	0	1	0	1	0	0	0	1
1	0	1	0	1	0	0	1	0
1	0	1	0	1	0	0	1	0
1	0	1	0	1	0	1	0	0
1	0	1	0	1	0	0	1	1

9. email					10. WhatsApp					11. school					12. pers.				
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
34					34					34					33				
41%	32%	9%	3%	15%	59%	24%	6%	6%	6%	62%	6%	12%	0%	21%	21%	33%	24%	12%	9%
14	11	3	1	5	20	8	2	2	2	21	2	4	0	7	7	11	8	4	3
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0

0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0
0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0
0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0
0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0
0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0
0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0
0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0
0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0
1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0
0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0
1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0
0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0
1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0
1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0
1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0
0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0
1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0
1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0
0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0
1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0
0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0
1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0

13. telefoon					15. contact als alles ok was		16. slecht nieuws gedoseerd?		17. praten over onderlinge communicatie		19. mentor meer helpen bij overgang?	
1	2	3	4	5	ja	nee	ja	nee	ja	nee	ja	nee
33					34		33		34		33	
33%	30%	21%	6%	9%	97%	3%	97%	3%	85%	15%	3%	97%
11	10	7	2	3	33	1	32	1	29	5	1	32
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
0	0	1	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1
1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	1
0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	1
1	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1
0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	1
0	1	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1
1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1
0	1	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1
0	0	1	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1
1	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0
0	0	1	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1
1	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1
0	1	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1
0	1	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1
0	0	1	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1
0	0	0	0	1	1	0	1	0	1	0	0	1
1	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1
0	1	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	1
0	0	0	0	1	1	0	1	0	1	0	0	1
1	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1
1	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1

0	1	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1
0	0	1	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1
0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	1
0	1	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1
0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	1	1	0
1	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1
0	0	1	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1
1	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1
0	0	0	0	1	1	0	1	0	1	0	0	1
0	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	1
1	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1
0	1	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1
0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1

21. vroegtijdig kennis maken?		22. was dat prettig?		23. wist de lk hoe u uw kind zag?		24. achtergrond van uw kind bekend bij lk?	
ja	nee	ja	nee	ja	nee	ja	nee
34		33		32		33	
53%	47%	58%	42%	59%	41%	76%	24%
18	16	19	14	19	13	25	8
1	0	1	0	1	0	1	0
0	1	0	1	0	1	0	1
0	1	0	1	0	1	1	0
1	0	1	0	1	0	1	0
1	0	1	0	1	0	1	0
0	1	0	1	1	0	1	0
0	1	0	1	0	1	0	1
0	1	0	1	0	1	0	1
0	1	0	1	0	1	1	0

0	1	0	1	0	1	1	0
1	0	1	0	1	0	1	0
0	1	0	1	0	1	0	1
1	0	1	0	1	0	1	0
1	0	1	0	1	0	1	0
1	0	1	0	1	0	1	0
1	0	1	0	1	0	1	0
1	0	1	0	1	0	1	0
0	1	1	0	1	0	0	1
1	1	1	1	1	0	1	0
1	0	1	0	1	0	1	0
1	0	1	0	1	0	1	0
0	1	0	1	0	1	1	0
0	1	0	1	0	1	0	1
0	1	0	1	0	1	1	0
1	0	1	0	1	0	1	0
1	0	1	0	1	0	1	0
1	0	1	0	1	0	1	0
0	1	0	1	0	1	0	1
0	1	0	1	0	1	0	1
1	0	1	0	1	0	1	0
1	0	1	0	1	0	1	0
1	0	1	0	0	1	1	0
0	1	0	0	0	0	1	0

26. Welke frequentie van contacten			27. Email					28. WhatsApp				
Wekelijks contact	Eens per maand contact	Eens in de zes weken contact	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
30			32					26				
37%	37%	27%	53 %	25 %	6 %	3 %	13 %	15 %	27 %	15 %	12 %	31 %
11	11	8	17	8	2	1	4	4	7	4	3	8
0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0

0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0
0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0
0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0
0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0
0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0
0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0
1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0
1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0
1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0
0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0
0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0
1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0
0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0
0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0
0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0

29. school					30. boord of thuis					31. telefonisch					33. slecht nieuws gedoseerd?	
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	ja	nee
32					29					30					31	
66%	25%	3%	0%	6%	17%	10%	28%	17%	28%	40%	20%	23%	10%	7%	87%	13%
21	8	1	0	2	5	3	8	5	8	12	6	7	3	2	27	4
0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0
1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0
1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0
1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0
0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0
0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0
1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0
1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0
1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0
1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0
0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0
0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0
1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0
0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1
0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0
1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0
1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0
0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0

0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1
1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0
1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0
1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0
0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0
1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0
1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0
1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0
1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0
0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0
1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0

34. gepraat over onderlinge communicatie?		36. moeite gehad met de overstap?		38. school had meer kunnen doen?	
ja	nee	ja	nee	ja	nee
31		31		29	
65%	35%	29%	71%	31%	69%
20	11	9	22	9	20
1	0	0	1	0	1
0	1	0	1	1	0
0	1	1	0	1	0
0	1	0	1	0	1
1	0	0	1	0	1
1	0	1	0	0	0
0	1	0	1	0	1
0	1	0	1	1	0
0	0	1	0	0	0
0	1	0	1	0	1
1	0	0	1	0	1

1	0	1	0	1	0
1	0	0	1	0	1
1	0	0	1	0	1
1	0				
1	0	0	1	0	1
1	0	0	1	0	1
1	0	0	1	1	0
1	0	0	1	0	1
1	0	0	1	0	1
1	0	0	1	0	1
1	0	1	0	0	1
1	0	1	0	1	0
0	1	0	1	0	1
1	0	0	1	0	1
0	1	0	1	0	1
0	1	1	0	1	0
0	1	0	1	1	0
1	0	0	1	0	1
1	0	1	0	0	1
1	0	1	0	1	0
0	1	0	1	0	1

Bijlage 6 opzet dialooggesprekken; gespreksonderwerpen

Welkom en kennismaken 14.30 – 14.40

Welkom allemaal bij de groepsdialoog.

Ik wil deze dialoog met jullie voeren in het kader van mijn onderzoek naar hoe we de overgang van de LOVK naar groep 3 op de BSOS-scholen makkelijker kunnen maken voor schippersouders.

Ik zal per gespreksonderwerp beginnen met een conclusie uit de analyses, gevolgd door een opmerking van een ouder. Daarna ik zal jullie vragen voorleggen om met elkaar in gesprek te komen.

Het is per thema de bedoeling dat we luisteren naar hoe de andere partijen er tegenaan kijken. Vervolgens gaan we met elkaar proberen om een situatie te bedenken die voor alle partijen zo prettig mogelijk is.

Het is heel belangrijk om te spreken namens de hele groep die je vertegenwoordigt: de BSOS-scholen, de LOVK of de schippersouders. Natuurlijk mag je ervaringen uit de eigen praktijk gebruiken om duidelijk te maken wat wenselijk of niet wenselijk is in een bepaalde situatie. Maar probeer daarbij niet teveel in te gaan op persoonlijke situaties.

Voordat we van start gaan is het goed om te weten met wie we aan tafel zitten. Even een kort voorstelmoment, zodat we daarna snel kunnen beginnen.

Het eerste onderwerp wat ik met jullie wil bespreken is het kennismaken:

1. Kennismaken 14.40 – 14.55

Uit de enquête blijkt dat alle ouders tevreden zijn over de manier van kennismaken zoals die bij de LOVK verloopt. 53% geeft aan dat er op de BSOS-school een vroegtijdige kennismaking was, 47% van geeft aan dat er op de BSOS-school geen vroegtijdige kennismaking was en dat men dat als niet prettig heeft ervaren.

Een opmerking van een ouder in de enquête:

‘Ik had persoonlijke kennismaken vooraf zeker op prijs gesteld. Wal ouders lopen al vanaf groep 1 door de school die kennen ook de andere leerkrachten al. Het is onze oudste en voor mij als moeder is de school onbekend. Beetje alles zelf uitzoeken. Ik heb het gevoel dat we in het diepe werden gegooid.’

Er zijn meerdere BSOS-scholen en iedere school regelt de kennismaking op zijn eigen wijze. We gaan nu met elkaar praten over wat we als groep prettig en/ of wenselijk vinden.

Ik wil eerst de ouders vragen terug te denken aan het oudste kind die naar de BSOS-school ging. Wat waren goede ervaringen en waar zien jullie leerpunten voor de BSOS-scholen. Hoe zouden de ouders de kennismaking met groep 3 en de leerkracht(en) graag willen zien? Op welk moment in het schooljaar, een persoonlijk gesprek of een gezamenlijke bijeenkomst met alle schippersouders?

Welke behoeften liggen er op dit vlak bij de groep 3 leerkrachten? Welk moment in het jaar kennismaken? Wat is mogelijk?

Kan de mentor hier iets in betekenen? De ouder en het kind meer begeleiden hierin? Wat zijn de mogelijkheden voor de toekomst? **Annemieke Gezamenlijke wensen omtrent de kennismaking met de BSOS-school:**

2. Communicatie 14.55 – 15.20

a. Frequentie en vorm 14.55 – 15.05

De behoefte van de ouders om wekelijks contact te hebben met de leerkracht is bij de BSOS-scholen (34%) veel groter (+25%) dan bij de LOVK (9%).

Uit de enquête blijkt dat 71% van de ouders moeite heeft gehad met de overstap van de LOVK naar de BSOS-school. De meeste ouders geven aan dat vooral de BSOS-school meer had kunnen doen om de overgang gemakkelijker te maken.

Opmerkingen van ouders:

'Zeker de eerste weken is het fijn om te weten hoe het gaat met het kind in de klas. Je ziet je kind veel minder en soms vertellen ze zelf heel weinig, dus is dat best lastig.'

'Het is een enorme overstap geweest! In groep 3 was er ineens veel minder overzicht op de ontwikkeling van onze kinderen. Ook tegelijkertijd de stap naar het internaat.'

'Het is door de grote klassen niet te doen om ouders telefonisch of vaker persoonlijker te spreken. Ik begrijp de leerkrachten hierin heel goed. Maar het verschil van het zicht op je kind aan boord en in groep 3 is zo groot. Ik had heel graag vaker informatie willen hebben over de ontwikkeling van 'L'. Wij kregen vaak een algemene e-mail met wat er gedaan was in klas de afgelopen week. Het is in groep 3 gewoon rustig wachten en hopen dat het goed gaat. Ik zou veel meer inzicht willen hebben in de ontwikkeling van mijn kind de eerste paar maanden. Dit hoeft niet voor altijd of een half jaar. Gewoon alleen de opstart periode tot de Kerst of zo.'

Herkennen de ouders de wens om wekelijks of meer contact te hebben met de groepsleerkracht? Gaat het dan om persoonlijk contact of om een algemeen contact over wat er die week in de klas heeft plaatsgevonden? Hoe zou de ouder het contact dan het liefst zien?

Hoe ervaart de groepsleerkracht de eerste weken met de schipperskinderen? Heeft zij behoefte aan meer contact met de ouders van deze kinderen? Ziet zij een mogelijkheid om dit vorm te geven? Zijn er wensen op dit gebied?

Hebben de mentoren advies voor de leerkrachten over hoe zij intensiever contact kunnen vormgeven?

Annemieke

Gezamenlijke wensen omtrent frequentie van en vorm te geven communicatie begin groep 3:

b. Praten over communicatie 15.05 – 15.15

Bij de LOVK wordt veel met de ouders gesproken over de onderlinge communicatie (87%). Bij de BSOS-scholen geeft 37% van de ouders aan dat daar niet over gesproken wordt. Ik ben heel benieuwd of de wens er is bij ouders en leerkrachten om over onderlinge communicatie te praten.

87 % van de ouders geeft aan dat er met de mentor gepraat wordt over de communicatie. Op manier geven de mentoren dat vorm? Wat zijn jullie ervaringen?

Enkele BSOS-scholen hebben een communicatieplan hebben. Jullie ook? Wat wordt daar mee gedaan? Vinden jullie praten met ouders over de communicatie belangrijk? Hoe zou je dat dan vorm willen geven?

Hebben de ouders ideeën over het praten met de leerkracht van BSOS-school over de onderlinge communicatie?

Annemieke

Gezamenlijke wensen omtrent praten over de onderlinge communicatie:

c. inloopmorgens 15.15 – 15.25

Drie van de vijf BSOS-scholen organiseert een aantal keer per jaar inloopmorgens voor schippersouders. Deze morgens hebben vooral tot doel om in dialoog met elkaar te blijven.

De LOVK heeft dit jaar voor het eerst een ouderochtend georganiseerd met als thema: Hoe bereid ik mijn kind voor op het internaat

Hoe ervaren schippersouders deze morgens? Welke toegevoegde waarde geven zij er aan?

Hoe ervaren de leerkrachten en mentoren deze morgens?

Zouden ouders behoefte hebben aan een samenwerking hierin tussen de LOVK en BSOS-scholen?

Annemieke

Gezamenlijke wensen omtrent inloop/ouder morgens:

3. De overdracht van de LOVK naar de BSOS-school 15:25 – 15:30

De samenwerking tussen de LOVK en BSOS-scholen bestaat vooral uit persoonlijk contact tussen de mentor en de leerkracht van de groep waar het kind te gast is (meestal groep 2). Bij de overgang naar groep 3 volgt er vanuit de LOVK een onderwijskundig rapport en bij vier van de vijf scholen een warme overdracht.

Hoe ervaart de groep 3 leerkracht de overdracht van de LOVK? Tijdstip, is het kind begin groep 3 goed in beeld?

Wat is de ervaring van de mentor bij deze overdracht? Onderwijskundig rapport?

Heeft de ouder het idee dat haar kind goed overgedragen is en daarmee goed in beeld is bij de groep 3 leerkracht?

Zijn er andere manieren van samenwerken op dit vlak?

Annemieke

Gezamenlijke wensen met betrekking tot de overdracht

Bijlage 7: Uitkomsten van de groepsdialogen

Kennismaken		
Tips van en voor ouders	Tips van en voor leerkrachten	Tips van en voor mentoren
Als school vooraf de ouder bellen om kennis te komen maken en rondleiding door de school.	Alle nieuwe ouders een kennismakingsgesprek met de directeur en een rondleiding door de school.	
Niet alle ouders voelen de vrijheid om zelf te vragen om een kennismakingsgesprek of rondleiding.	Ouders mogen altijd zelf vragen om een gesprekje of rondleiding.	Mentoren kunnen ouders stimuleren om te vragen naar een rondleiding of kennismaking gesprek op de BSOS-school.
Graag 1 ^e contact moment met de leerkracht van groep 3 voor de start van het nieuwe schooljaar.	Op de kennismaking dag bij het internaat ook met de groep kinderen en ouders een bezoek aan groep 3 en eerste kennismaking met de leerkracht.	
De eerste periode in groep 3		
Tips van en voor ouders	Tips van en voor leerkrachten	Tips van en voor mentoren
Eerste weken als het kind op school is meer contact van de groepsleerkracht. Vanwege de grote overgang van altijd aan boord naar iedere dag school en op het internaat wonen, vinden ouders het heel fijn om van de leerkracht te horen hoe het gaat.	Eerste week investeren in het contact met de schippersouders, allemaal even bellen of een persoonlijke email sturen. Speelt er meer bij het kind of de ouders dan kan het persoonlijk contact langer duren dan een week, anders niet. Dan zou het te belastend zijn voor de leerkrachten.	
Een BSOS-school heeft 2x een wenochtend in groep 3 voor zowel de ouders en de kinderen. Hoewel dit niet een 1 op 1 kennismaking is, heeft de ouder dit als zeer prettig ervaren.		
Schipperskinderen en hun ouders zitten in een ander situatie dan walkinderen en hun ouders. Schippersouders hebben de behoefte om vooral van de leerkracht te horen hoe hun kind het op sociaal emotioneel vlak doet. Dit kan ook even door een foto van het kind te sturen. Ouders waarderen foto's zeer!	Een school geeft aan via Parnyssys het onderdeel Parro te gebruiken. Via dat onderdeel kan je heel gemakkelijk foto's naar ouders versturen.	

Er zijn ook schippersouders die de behoefte hebben om qua ontwikkeling van hun kind meer op de hoogte gehouden te willen worden.	Eind derde lesweek startgesprekken met alle ouders. Als de schippersouders er niet bij kunnen zijn worden zij gebeld	
Communicatie		
Tips van en voor ouders	Tips van en voor leerkrachten	Tips van en voor mentoren
Als ouders niet deel kunnen nemen aan een voor hen georganiseerde bijeenkomst, is het fijn als ze even iets van zich laten horen om zo toch de betrokkenheid met de school te laten zien.		
Dat de leerkracht maandag en vrijdag bij het brengen en halen van de kinderen beschikbaar is voor de ouders, wordt als zeer prettig ervaren door de ouders.	Als leerkracht is het goed om op maandag en vrijdag zichtbaar aanwezig te zijn voor de ouders. Zodat er altijd even persoonlijk contact kan zijn.	
	Op sommige BSOS-scholen worden kinderen vanaf groep 3 niet meer door de ouder de klas in gebracht. Daar wordt dan voor schippersouders een uitzondering in gemaakt. Die ogen altijd hun kinderen in de klas brengen. Dan is er mogelijkheid om direct contact te hebben met de juf.	
	Het is belangrijk om als leerkracht de kinderen maandag warm/liefdevol te ontvangen, eventueel met een knuffel. Dat schept vertrouwen voor de komende week bij de ouder.	
Ouders geven aan dat het eerst aftasten is, elkaar beter leren kennen, wat is de leerkracht gewend en wat wordt er van de ouder verwacht. Meer duidelijkheid hierin kan helpen.	Om hoe de communicatie gaat verlopen duidelijk te hebben, is het goed om het communicatieplan of het beleidsdocument voor Schippersouders ook met ouders te bespreken. Ouderbetrokkenheid 3.0 betekent met ouders bespreken hoe zij het contact met de leerkracht graag zien vormgegeven worden. Er is een BSOS-school die hier concreet mee bezig is.	Mentoren praten met de ouders over hoe de communicatie verloopt bij een boordbezoek of in een persoonlijk gesprek. Vaak aan het begin en aan het eind van een schooljaar. Een enkele keer als de mentor merkt dat het niet lekker loopt wordt het tussendoor besproken. Mentoren kunnen ouders aanmoedigen om zelf op de groep 3 leerkracht af te stappen.

	De ib-er is maandagochtend ambulant en staat buiten voor de school. Dit is een bewuste keuze om toegankelijk zijn voor de ouders die even een persoonlijk gesprek willen.	
	Een BSOS-school heeft een leerlingvolgsysteem die door de ouders is in te zien. Daar staan dan alleen wel de harde toets feiten in.	
Inloopmorgens / ouderochtenden voor schippersouders		
Tips van en voor ouders	Tips van en voor leerkrachten	Tips van en voor mentoren
Op een school werden ouders gevraagd mee te denken over een problematiek in de klas met de schipperskinderen. Ouders stellen dat zeer op prijs.	4x per jaar is er een inloopmorgen speciaal georganiseerd voor de schippersouders. Georganiseerd door de directeur en adjunct-directeur. De leerkrachten zijn hier niet bij aanwezig. Nieuwe ouders, die nog geen kinderen op de school hebben, maar wel kinderen die te gast zijn in groep 1 of 2 ook voor deze ochtenden uitnodigen. Tip: vraag deze ochtenden aan de ouders wat zij van de school vinden. Wat gaat er goed, wat kan er verbeteren.	
Er is ook een school met inloopmorgens in de klas. Je kunt dan even kijken naar het werk van de kinderen.		
Een ander school heeft inloopmorgens in de groep. De leerkracht draait met de klas het gewone lesprogramma en de ouders mogen meekijken.		
Verkennen van elkaars wereld: wal en schip		
Tips van en voor ouders	Tips van en voor leerkrachten	Tips van en voor mentoren
Een ouder die de high tea (zie kolom hiernaast) heeft meegemaakt waardeert dit enorm. Je krijgt meer contact	Een school organiseert jaarlijks een high tea in de klas voor alle ouders om de wal ouders en	

met de andere ouders uit de klas, op een gezellige manier.	schippersouders bij elkaar te brengen. Er is meer ruimte om elkaars wereld (wal/schip) te verkennen.	
	Met de klas een keer gaan kijken op het internaat vergroot ook het begrip voor en de betrokkenheid naar elkaar toe.	
Overdracht LOVK naar BSOS-school		
Tips van en voor ouders	Tips van en voor leerkrachten	Tips van en voor mentoren
	Er is met enkele BSOS-scholen een warme overdracht tussen de zorg coördinator van de LOVK en de ib-er van de school. Soms zit de groep 3 leerkracht daarbij. Andere groep 3 leerkrachten geven aan daar in de toekomst ook graag bij te willen zitten.	Mentoren zijn graag zelf aanwezig bij de overdracht van zorgleerlingen. Zij hebben na 3 maanden op de BSOS-school even contact met de groep 3 leerkracht om te horen hoe het dan met de leerling gaat. Er is 3 jaar intensief gewerkt met de leerling en het is dan goed om te horen hoe het dan gaat met de leerling.
Een ouder zegt heel tevreden te zijn over de overdracht. Bij de overdracht heeft de LOVK goed doorgegeven hoe haar kind in elkaar steekt. Een andere ouder geeft aan dat de overdracht soepel is verlopen.	Een groep 3 leerkracht mag altijd contact opnemen met de mentor altijd voor extra gegevens. In het onderwijskundig rapport staan de gegevens van de mentor.	

Bijlage 8 Uitkomsten follow-up dialoog deelnemers

5. Heeft de dialoog je bewust gemaakt van hoe deelnemers van een van de andere deelnemende groepen (leerkrachten, mentoren en ouders) denken over de besproken situaties?

12x ja - 0x nee

Toelichting:

- Mentor: het maakte me toch nog weer extra bewust van de emotionele lading die er voor ouders hangt aan de overgang naar het internaat en groep 3. En ook het verschil in benadering van ouders en leerkrachten (wenselijk – haalbaar)
- Mentor: I.h.a. wel, hoewel niet iedereen even goed uit de verf kwam, waarschijnlijk door de technische onvolkomenheden (nam deel aan de dialoog via Skype). Ik heb in ieder geval een duidelijk beeld van wat de Bogermanschool "investeert" in het aangaan van een goed contact met 'nieuwe' schippersouders. En ook hoe De Toermalijn dat doet en dat dit gewaardeerd wordt door ouders (high tea). Ik vond het wel lastig om helder boven tafel te krijgen wat ouders nu precies 'nodig' hebben om zich welkom te voelen bij het voor het eerst naar de BSOS-school gaan, zelfs nadat hen dat direct gevraagd werd. Wellicht dat dit ook verschilt tussen ouders. Onze rol als mentor is een afgeleide, namelijk:
het bij ouders bespreekbaar maken van hoe de overgang voor hen zal zijn: hoe zij aankijken tegen de samenwerking met school en de leerkracht in het bijzonder en informeren over de mogelijkheden zo nodig stimuleren zelf initiatief te nemen, als er behoefte is om een goede samenwerkingsrelatie op te bouwen. Ouders en BSOS-scholen zullen het vervolgens samen verder vorm moeten geven.
- Leerkracht: het gaf mij nog meer inzicht in de emoties/gevoelens van de ouders die hun kinderen moeten loslaten op zeer jonge leeftijd.
- Leerkracht: Ik spreek al vaak met schippersouders, maar ik kan me nu nog meer voorstellen hoe belangrijk de contacten zijn in de eerste schoolweken.
- Leerkracht: Het blijft altijd zoeken hoe we elkaar; schippersouders, LOVK en school zo goed mogelijk op elkaar aan kunnen sluiten. Soms ga je toch dingen invullen of ben je van bepaalde dingen niet bewust, daarom vond ik dit gesprek op sommige punten verhelderend en inspirerend.
- Ouder: Het heeft mij zeker bewust gemaakt, dat het ook op een hele andere manier kan.
- Ouder: vind het verhelderend!
- Ouder: goed om te horen hoe bijvoorbeeld leerkrachten over het begin van groep 3, als de kinderen beginnen, denken.

6. Ga je, n.a.v. de dialoog, komend schooljaar of wanneer een volgend kind naar groep 3 gaat, dingen anders doen?

7x ja - 5x nee

Toelichting:

- Ouder: Nee, want verliep voor mij als ouder wel goed.
- Ouder: Ik denk het wel, al moet ik voor mijzelf nog even kijken hoe en wat.
- Ouder: Nee, ik denk het niet.
- Leerkracht: Ja, ik heb na dit gesprek met mijn teamleider gesproken en wat betreft het kennismaken van nieuwe ouders gaan we wel iets meer doen. Ook het kennismaken tijdens/ na de wenmorgen met de ouders gaan we meer mogelijkheid voor geven. Dit kwam ook naar voren n.a.v. de enquête die wij op school onder de

schipper ouders verspreid hebben, dus een extra bevestiging om hier iets mee te doen.

- Leerkracht: Het enige verschil zal zijn, dat ik zal proberen in de eerste week behalve een dagelijks berichtje, ook even een persoonlijk kort telefonisch contact met iedere schippersouder te leggen.
- Leerkracht: Ik ben mij er nog meer bewust van dat ouders de aanvang groep 3 erg spannend vinden. Ik zal dan ook, nog meer proberen om de informatievoorziening bij aanvang groep 3 groot te houden.
- Onderbouw coördinator: ik vul geen ja of nee in omdat ik zelf niets kan uitvoeren in de groepen 3. Ik ga wel inzichten delen met mijn collega's uit groep 3 en de ib-er en teamleider van de middenbouw. (ik heb dit als ja gescoord).
- Mentor: In groep 2 nog meer met de ouders in gesprek gaan wat zij nodig hebben en wat zij vervolgens zelf kunnen doen om dit te bereiken.
- Mentor: nog bewuster met ouders spreken over de overgang en vragen wat ze daarin nodig hebben van mij. Ook mijn rol richting de ontvangende school/leerkracht zou ik graag nog verder uit willen diepen.
- Mentor: Ik zal het onderwerp 'Hoe zal de overgang voor ouders verlopen?' met ouders bespreken, als we het hebben over de overgang voor het kind, m.n. bij die ouders die dit voor het eerst meemaken.

7. Ga je iets wat je meegenomen hebt uit de dialoog delen met mensen uit de groep die je hebt vertegenwoordigd?

11x ja - 1 x nee

Toelichting:

- Mentor: het lijkt me zinvol om hier met elkaar (en onder leiding van jou☺) in een mentorvergadering nog verder over te spreken.
- Mentor: Met zorg coördinator besproken om tijdens de warme overdracht ook groep 3 leerkrachten mee te geven dat zij hun ouders aan kunnen bieden om te mailen als er iets is. Dit omdat de ervaring leert dat veel ouders toch een drempel ervaren bij het zelf contact opnemen met de leerkracht.
- Mentor: Drie mooie voorbeelden van initiatieven van de BSOS-scholen, waarvan ik niet wist dat die er waren:
 1. de mogelijkheid om op maandagochtend hun kind in de klas te brengen en evt. een kort praatje met de juf te houden, in alle groepen van de basisschool,
 2. ambulant beschikbaar zijn de IB-er voor schippersouders, elke maandagochtend,
 3. jaarlijks een gezellig moment organiseren voor zowel walouders als schippersouders, om hen met elkaar te laten kennismaken.
- Leerkracht: Met mijn duo-collega van groep 3 en ook met mijn mede-ib 'er van groep 3 /m 8.
- Leerkracht: ja, ik heb de dingen die ik heb meegenomen gedeeld met mijn teamleider en de IB'er.
- Leerkracht: ja met de IB'er
- Leerkracht: ik vind het idee van een koffieochtend voor schippersouders erg leuk. Op deze manier kun je de mening van deze groep ouders peilen en kijken waar ontwikkelpunten liggen. Ook het evalueren van de communicatie met ouders is een punt om mee te nemen.

- Ouder: Ik heb het nog niet met andere ouders over het gesprek gehad, maar zeker in mijn naaste omgeving wel, dat het een heel positief gesprek was en dat andere bsos scholen veel van elkaar kunnen leren.
- Ouder: Weet ik nog niet zo goed maar, als het te spraken kom zeker! (gescoord als ja)

4. Wil je iets delen van wat je mee gaat nemen na de dialoog?

8x ja - 4x nee

Ik neem mee:

- Leerkracht: Ik ben me weer even meer bewust van het belang van de dingen die we al doen, en wat ik meeneem om meer te doen is: Na ong. 6 weken een contactmoment met alle ouders. Met de wenmorgen ook een contactmoment voor de ouders plannen. De overdracht van het LOVK naar onze school wil ik ook bij aanwezig zijn. Nieuwe ouders/ gezinnen beter 'opvangen', zoals rondleiding, kennismakingsgesprek o.i.d.
- Leerkracht: Het waarderen van persoonlijk contact over het kind, m.n. in de eerste periode tot aan de herfstvakantie. Ook zal ik vragen om mijn verkeerswachtbeurt op de maandagmorgen te continueren zodat ik zichtbaar aanwezig ben zodat ouders mij aan kunnen spreken. Ik heb ook gevraagd of ons beleidsdocument voor de schippersouders makkelijk ter inzage is voor ieder die dat wil. Dat blijkt zo te zijn: het staat op de website. Mijn ib-collega meldde overigens dat iedere BSOS-school verplicht is een dergelijk document te hebben. Hij is erg blij dat jij een presentatie komt geven over je onderzoek, want het onderwerp had hij juist als verzoek bij BSOS ingediend.
- Leerkracht: intensief contact hebben met ouders in de eerste weken in groep 3.
- Ouder: Dat zeker de eerste week best communicatie mogelijk is vanuit groep 3 naar de schippersouders.
- Ouder: Het was sowieso fijn om te praten hierover.
- Mentor: Ik neem mee: dat iedereen zijn best doet voor het welzijn van de schipperskinderen. Dat het voor ouders spannend is om hun kind 'los te laten' omdat het niet alleen voor het eerst naar de basisschool gaat maar ook naar het internaat. Dat vraagt om extra ondersteuning vanuit school. Wat extra aandacht voor deze ouders zodat ze zich gezien voelen en begrepen voelen.
- Mentor: ik zou met het team nog eens willen spreken over het contactmoment met de school nadat een kind bij ons is weggegaan. Wanneer en hoe vaak is dit wenselijk en haalbaar en wat zouden de vorm en inhoud kunnen zijn?
- Mentor: Dat er in ieder geval bij deelnemende leerkrachten (en bij hen namens wie zij ook spraken) een goede bereidheid is om met ouders een goede samenwerkingsrelatie op te bouwen.
Dat er al mooie initiatieven zijn hiertoe bij sommige BSOS-scholen.
Dat er ook nog verbetering mogelijk is en dat BSOS-scholen wat dit betreft bij elkaar in de keuken zouden kunnen gaan kijken om van elkaar te leren.

